

SOSYALİST SİSTEM DAĞILDI, ABD ESKİ HEGEMONYACI YAPISINI REFORME EDEREK YENİ DURUMA-YENİ KÜRESEL DÜNYAYA UYUM SAĞLAMAYA ÇALIŞIYOR, YA SEN AB, NE OLACAK SENİN HALİN BÖYLE!...

Münir Aktolga
Temmuz 2016

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
İKİ DÜNYA SİSTEMİ... ..	3
YENİ ESKİNİN İÇİNDE GELİŞİYOR!... TEKELCİ KAPİTALİZM VE DİYALEKTİK İNKARI!.....	5
“AVRUPA BİRLİĞİ” NEYİN ÇABASIYDI?.....	6
KÜRESEL YENİDEN DOĞUM İÇİN BERLİN DUVARININ YIKILMASI YETMİYORDU!... ..	9
ULUS-DEVLET KABUĞU GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE DE ÇATLIYOR... ..	13
„KÜRESEL DEMOKRATİK DEVRİM“, „GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER“ VE TÜRKİYE... ..	14
KÜRESELLEŞME-ÜRETİCİ GÜÇLERİN GELİŞMESİ-SINIF MÜCADELESİ.....	17
GELİŞMİŞ KAPİTALİST ÜLKELER-BU ARADA AB DE- NE YAPACAK?.....	21

GİRİŞ

Bu çalışma esas itibariyle 2005’de yayınlanan çalışmadan alınan bir bölüm¹; güncelleştirme amacıyla araya bazı ilavelerde bulundum o kadar... Aradan on bir yıl geçmiş! Ama bu on bir yıl hem ülkemiz, hem de çalışmanın konusu olan küreselleşme süreci ve Avrupa Birliği’nin gelişimi açısından o kadar dolu dolu ki, bugün gelinen noktada birçok parametrenin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini görüyoruz. Örneğin, o zaman, “gelişmekte olan bir ülke” olan Türkiye’de gelişen demokratik halk devrimi süreci hala yükselen bir çizgi izlerken, devrimin lokomotif rolünü oynayan AK Parti de arkasına küreselleşme süreci ve AB rüzgarlarını alarak “fabrika ayarlarına” uygun bir şekilde iç ve dış dinamiklerin çok boyutlu koalisyonu olarak kendi yolunda ilerliyordu. Bugün ise durum biraz farklı tabii! Bizzat Erdoğan’ın ifadesiyle “artık daha ileriye gidemiyoruz, patinaj yapmaya başladık”!... Öyle ki, giderekten “değiştirmeye” çalıştığımız eski Devlete, onun “yerli-milli” duruşuna sahip çıkarak adeta ondan medet umar hale geldik!... Bunun nedenlerini başka bir çalışmada ele aldığımız için şu an daha fazla bu konunun üzerinde durmuyorum. <http://www.aktolga.de/m54.pdf>

AB konusunu şimdi neden tekrar ele aldığımıza gelince: İçinde bulunulan süreç bir süredir hem AB, hem de Türkiye açısından bir tür yol ayrımına denk düşüyor. Bu noktaya nereden ve nasıl gelindi önce bir kere daha bunun altını çizmek istiyorum. Sonra da sürecin nereye doğru gittiği sorusuna cevap arayacağız...

Çalışmayı okurken de göreceğiniz gibi AB aslında soğuk savaş döneminin ürünü bir birliktelik olup iki kutuplu dünya düzeninde Avrupa ülkelerinin “biz de varız” deyişlerini ifade ediyordu. Bu nedenle, daha sonra içine girilen “küresel-yeni dünya

¹ <http://www.aktolga.de/t5.pdf>

düzeninde” ABD ve Sovyetler nasıl bir değişim süreci yaşadılarsa, o da, ya ulus devlet bileşenlerine ayrışacak, ya da küreselleşme sürecine uygun bir yeniden yapılanma içine girecekti. Geride kalan dönemde bu iki dinamiğin nasıl içiçe geçtiğini, aradaki mücadelenin nasıl kıran kırana geliştiğini gördük. Bugün gelinen noktada, bir tıkanıklığın ortaya çıktığı, 21.yy paradigmalarına özgü adem-i merkezietçi bir yeniden yapılanmanın yolunun açılmadığı koşullarda ulus devletçi merkezkaç kuvvetlerin etkisinin arttığını görüyoruz. Daha ileriye gidilemeyince, önce bir patinaj yapma süreci başlıyor, sonra da eskiye dönerek çıkış yolu eskinin o bilinen yollarında aranıyor! Çünkü hayat durmuyor, devam ediyor; ya ileriye gideceksin, ya da geriye giderek çözümü eskinin içinde aramaya çalışacaksın!... İngiltere’de yapılan referandum ve AB’den ayrılma kararı da bu gerçeğin altını çizdi... Bir yanda 20.yy’ın ulus devletler dünyası, buna ilişkin bakış açıları, diğer yanda ise 21.yy değerleri ve küreselleşme paradigması... Kolay değil, bir yeniden doğuş olayı bu. Toplumsal düzeyde de bir yeniden yapılanmaya tekabül eden bu süreci öyle pürüzsüz yaşayarak gerçekleştirmek hiç kolay değil!...

Doğrudur, bugün bütün Avrupa’da “aşırı sağ” denilen ulusalcı merkezkaç unsurların seslerini daha fazla duyurmaya başladıklarına şahit oluyoruz. Ama inanın bu durum geçicidir; yani AB parçalanmıyor (hani, AB parçalansa da eski Osmanlı mülkü olan Balkanları kurtarsak rüyaları görenler hayal kuruyorlar!!). Geçicidir, çünkü Avrupa’nın sorunlarına artık 20.yy’ın milliyetçi-ulus devletçi paradigmalarına geriye dönerek çözüm üretilemez!... Bu nedenle, enseyi karartmaya gerek yok; ileriye bakmaya, çözümü 21.yy gerçekleri içinde aramaya devam edelim diyorum, su akıyor ve mutlaka yolunu bulacaktır...

Düşünsenize, içe kapanarak, milliyetçiliğe hız vererek 21.yy koşullarında hangi hedefe ulaşabilirsiniz artık?

Bakın Türkiye bile, son birkaç yıldır Osmanlı’yı diriltiyorum falan diyerek rotayı şaşırıldı da ne oldu; ulus devlet eşofmanlarını giyerek (“kefen giyme” edebiyatını kastediyorum!) güya 20.yy kulvarlarında öteki ulus devletçilerle yarışa girmeye kalkmıştık; ama baktık ki olmuyor, buralardan bir yere varılamıyor, şimdi tekrar ayaklarımızı yere- 21.yy zeminine basarak “düşman azaltma” sloganıyla “fabrika ayarlarımıza” dönmeye çalışıyoruz!...

Amaç gelişmek, ilerlemek değil mi; bunun için artık daha fazla üretip, ürettiklerini daha çok satarak zenginleşmekten başka yol var mı? Doğru, eskiden bunu yapabilmek için güçlü bir ulus devlete, onun güçlü ordularına, silahlarına ihtiyaç vardı. Çünkü, malını daha çok satabilmek için bunlara dayanarak nüfuz bölgeleri yaratmak gerekiyordu. Pazar payını arttırmanın başka yolu yoktu. Ama şimdi öyle mi ya!... İstedığın kadar güçlü ol, güçlü bir ulus devlete, güçlü bir orduya sahip ol, elinde ABD ve Rusya misali en güçlü nükleer silahlar bulunsun, bütün bunlar bir malı daha iyi kalitede ve daha ucuza üretmeden pazar payını daha da arttırabilmenin yolunu açabilir mi?...

Aynı şey Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için de geçerlidir. Bakmayın siz etrafınızdaki hamaset rüzgarına! Yüz-hatta iki yüz yıl geriye dönüp, oradan-“ecdadımızın şanlı tarihinden”, Sultanların maceralarından- hız alarak, reaksiyona- intikama-travmalara dayalı yeni tipten bir Devletçi-milliyetçilik dalgası yaratıp, sanki artık 21.yy da yaşamıyormuşuz gibi 20.yy ruhuyla yükselen bir ülke haline gelmenin başarı şansı var mıdır!?...

“Patinaj” yapar hale geldik, doğru; kendimizi çaresiz hissediyoruz!... Ama, çaresizlikten kaynaklanan hamasetle, geçmişe dönerek kaybolan o güzel günleri geriye getirme hayaliyle bir yere varabilir miyiz?...

Bütün bunlara rağmen sakın umudunuzu kaybetmeyin, Türkiye herşeye rağmen yolunu bulacaktır; hem sonra unutmayın, “ay daima gecenin karanlığında doğar”!... Kolay değil, değişim sadece Türkiye’de yaşanmıyor, yeni bir dünya doğuyor, herşey değişiyor!...

Devam ediyoruz!... Buraya nereden, nasıl geldik?...

İKİ DÜNYA SİSTEMİ...

Sosyalist Sistemin doğuşuyla birlikte dünyanın ikiye bölünmesi olayı çok şeyi değiştirmişti. Bu olay, kapitalist ülkeler açısından dünya pazarlarının bölünmesinin, daralmasının çok daha ötesinde bir anlama sahipti. Sorun, herşeyden önce bir varoluş-yaşamı devam ettirebilme sorunuydu. Şakası yoktu bu işin! Kapitalizm, dışardan “dünya sosyalist sistemi” tarafından, içerden de işçi sınıfı hareketi tarafından kıskaç altına alınmıştı. Dünya pazarlarını paylaşmak için birbirleriyle didişip duran kapitalistler can telâşına düşmüşler, elde olanları da kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmışlardı.

Dünya, ikiye bölünmeden önce, bir ülkeler-ulus devletler topluluğuydu. Her ülke kendisi için vardı. Ülkeler arasındaki ilişkilerin hiçbir bağlayıcı kuralı yoktu. Belirleyici tek faktör çıkar ilişkisi, güç-kuvvet dengesi idi. Her ülke kendi çıkarı üzerine oluşturduğu politikalarını sahip olduğu güç-kuvvet oranında etkili kılabilirdi. Ve hiçbir denge-ittifak kalıcı değildi. Bugün böyleydi, yarın başka türlü olabilirdi. Herkes birbirinin açığını, zayıf noktasını gözetiyor, bulunduğu anda da üste çıkmak için hiç gözünün yaşına bakmadan darbeyi indiriveriyordu!

Evet, büyük kapitalist ülkelerin nüfuz bölgelerini koruyan kalın duvarlar vardı ve bu duvarlar tekeli ulus devletin güvencesi altındaydı; ama, diğer yandan da, günü geldiği zaman kapitalizmin eşitsiz gelişme kanunu bu duvarları bile hükümsüz kılabilirdi. Bugün zayıf denilen bir ülke bir de bakıyordun on-onbeş yıl sonra mevcut dengelere meydan okur hale gelebilirdi. Almanya ve Japonya örneklerinde olduğu gibi...

Yukarda, “dünya ikiye bölünürünce çok şey değişti” demiştik. En önemli değişiklik, iki dünya sisteminin ortaya çıkışı oldu...

Bu durumda, dünyanın can düşmanı kapitalist ülkeler, Sovyetlerin başı çektiği “Dünya Sosyalist Sistemi’ne” karşı ABD’nin liderliği altında biraraya gelmek zorunda kaldılar. Nükleer silahların bulunuşunu, ve her iki tarafın tepeden tırnağa bu silahlarla donanmış olduğunu da hesaba katarsak, ortaya çıkan tabloyu şöyle özetleyebiliriz:

1-Nükleer silah dengesi, iki sistem arasında çıkması muhtemel bir savaşı engelliyordu. Çünkü, her iki taraf da biliyordu ki, böyle bir savaş sadece karşı tarafın değil, her iki tarafın da, hatta yeryüzündeki bütün insanların yok olması anlamına gelecekti.

2-Sosyalist sistem karşısında ABD’nin liderliği-koruyucu şemsiyesi altında toplanan kapitalist ülkelerin, dünyayı yeniden paylaşmak için, eskiden olduğu gibi, birbirleriyle savaşmaları artık olanaksız hale gelmişti. Çünkü, böyle bir durumda, dışardan sosyalist sistem, içerden de işçi sınıfı hareketi tarafından kuşatılmış olan kapitalist sistem tamamen çöküşe gidebilirdi. “Zincir zayıf bir halkadan” kopma eğilimine girerse bunun sonunun nerelere gidebileceği apaçık ortadaydı!...

3-İki sistem arasındaki çelişkiden yararlanan sömürge ve yarı sömürge birçok ülke, sırtını sosyalist sisteme dayayarak “kurtuluş savaşına” başlamış, ya da “bağımsızlığını” ilân etmişti². Yani, tekel egemenliğinin hüküm sürdüğü eski nüfuz bölgeleri tek tek elden çıkmaya

² Bu „Kurtuluş Savaşlarının“-„bağımsızlık mücadelelerinin“ çoğunun „kurtuluşla“, ya da „bağımsızlıkla“ falan alakasının olmadığını, bunların, sosyalist sistemin etkisiyle yukardan aşağıya doğru gerçekleşen ideoloji ihracına bağlı pozitivist birer toplum mühendisliği harikası olduklarını biliyoruz! Ama şu an konumuz bu olmadığı için işin bu yanını bir tarafa bırakıyoruz! Sanıyorum bundan sonraki bir

başlamıştı. Ve işin ilginç yanı da, buna karşı durmanın, bu süreci durdurmanın artık mümkün olmamasıydı! Vietnam savaşı, ABD gibi dünya kapitalist sisteminin lideri, dünyanın en büyük askeri gücü bile olsa, artık kimsenin bu süreci durdurmaya gücünün yetmeyeceğini gösteriyordu...

Daha ileri gitmeden önce burada hemen bir parantez açmak istiyorum.

SAVUNMA REFLEKSİ...

Varoluş sürecinin, çevrenin-dış dünyanın- etkilerini (madde-enerji-informasyon olarak) değerlendirip-işleyerek, çevreyi-dış dünyayı- etkileyip bir çıktı-output oluşturma çabası olduğunu daha önce görmüştük³. Bu sürecin iki boyutu vardır. Birincisi, çevreyle olan ilişkide mevcut durumu korumaktır. İkincisi de, her seferinde, bu "ilk durumdan" itibaren gene çevreyle etkileşerek kendini üretirken yeni bir duruma geçmek. Bütün canlıların çevreyle olan ilişkileri bu esasa dayanır. Eğer bir canlı (bu tek bir hücre, ya da çok hücreli bir organizma, veya bir toplum da olabilir) çevreyle olan ilişkilerinde kendini güvende hissetmiyorsa, yani, ekstra bir çaba sarfetmeden mevcut durumunu koruyamıyorsa, ya da, objektif nedenlere dayanarak içinde böyle bir endişesi varsa (korku), bu onun bütün diğer ilişkilerini-etkileşimlerini de etkiler ve ön plana çıkar. **Öyle olur ki, bu sorunun-güvenlik varoluş sorununun çözülmesi için harcanılan çabalar bütün diğer çabaları da belirleyici hale gelir. Çünkü, ancak belirli bir "varoluş zemini", yani bir denge durumu varsa varolmaya devam etmek-kendini üretmek mümkündür. Varoluşun bu önkoşulu bütün canlılarda savunma refleksi diyebileceğimiz bilinçdışı bir mekanizmaya bağlanmıştır.** Bu konuyu da İkinci ve Altıncı çalışmalarda ayrıntılı olarak inceledik⁴...

SOĞUK SAVAŞ...

İşte, dünyanın ikiye ayrılmasından sonraki dönemde, bu savunma-güvenlik sorunu, birbirinin can düşmanı iki sistem arasındaki ilişkileri olduğu kadar, her iki sistemin kendi içindeki ilişkileri de etkileyen en önemli unsur haline geldi.

Eskiden dünyayı kendi aralarında paylaşmak için birbirleriyle savaşan kapitalist ülkeler bu lükse sahip değildiler artık! Peki ne olacaktı şimdi? Savaş, öyle iş olsun diye yapılan bir şey değildi ki! Tekel egemenliğini gerçekleştirmenin kaçınılmaz biçimiydi. Savaş olmadan, dünyayı yeniden paylaşma olanağı olmadan tekel egemenliğini sürdürmek de mümkün değildi (bu noktanın altını çiziyorum).

Lâfı hiç uzatmayalım: Dünyanın ikiye bölünmesi ve iki dünya sistemi arasındaki nükleer denge, "soğuk savaş" adı verilen yeni bir savaş biçimini yaratırken, bu koşullar, kapitalist ülkeler arasındaki ilişkileri de etkileyerek, bu ilişkilerde sonu savaşa kadar giden tekeli rekabetin yerine, usul usul üretici güçleri geliştirerek el altından sürdürülen değişik bir rekabetin ortaya çıkmasına neden oldu...

Soğuk savaşın ne anlama geldiği açıktı. İki sistem arasında, hayatın her alanında, ilân edilmemiş bir savaş, amansız bir mücadeleydi bu. Herkes bir tek şeyi düşünüyordu, bu savaş eninde sonunda iki sistemden birinin galibiyetiyle sona erecekti; belirleyici olan, iki dünya sistemi arasındaki çelişkiydi ve dünyanın kaderi de bu savaştan hangi tarafın galip geleceğine bağlıydı. Bu nedenle, bütün dikkatler bu mücadeleye yöneldiği için, kimse kapitalist ülkelerin kendi aralarındaki ilişkilere dikkat etmedi (en azından bu ilişkiler-çelişkiler-ön plana çıkarılmadı); hiç kimse, bu gerginliğin-çatışma ortamının içinde usul usul başka bir dünyanın, yeni-küresel bir dünya sisteminin gelişmekte

---

çalışmada bu pozitivizm-ideolojik devrim konusunu daha detaylı olarak ele almaya çalışacağız...

<http://www.aktolga.de/t8.pdf>

³ Bak, "Varoluşun Genel İzafiyet Teorisi-Herşeyin Teorisi", <http://www.aktolga.de/t4.pdf>

⁴ <http://www.aktolga.de/t2.pdf> , <http://www.aktolga.de/t6.pdf>

olduğunu göremedi. Öyle ki, duvarlar yıkılıp da soğuk savaş-ve sosyalist sistem- sona erdikten sonra bile, ortaya çıkan bu yeni dünya sisteminin ne olduğunu kimse anlayamadı. Herkes sandı ki, ABD egemenliğindeki dünya kapitalist sistemi soğuk savaştan galip çıktı ve dünya da, ABD'nin liderliğinde "tek kutuplu" bir dünya haline geldi! Adına "globalizm" denilen "yeni dünya düzeninden" anlaşılın bu oldu!...

YENİ ESKİNİN İÇİNDE GELİŞİYOR!... TEKELCİ KAPİTALİZM VE DİYALEKTİK İNKARI!...

Devam ediyoruz: Dünya ikiye bölünüp de, iki dünya arasındaki ilişkileri belirleyen temel unsur soğuk savaş haline gelince, kapitalist dünyanın kendi içindeki ilişkilerin de değişmeye başladığını söyledik. Ama, kapitalist dünya içindeki değişme sadece kapitalist ülkeler arasındaki ilişkilerle sınırlı kalmadı ki! Bir işletme sistemi olarak kayıtsız şartsız tekel egemenliğine dayanan eski tekelci kapitalizmin-emperyalizmin kendisi de değişmeye başladı. Çevrenin-dış dünyanın değişmesi, eski biçimiyle tekelci kapitalizmin varoluş koşullarını da yok etmişti. Dünyanın ikiye bölünmesi bunun için bir milad olmuştu adeta. Tekelci kapitalizmin, yeni koşullarda daha önceki varoluş biçimini gerçekleştirmesi-üretmesi artık mümkün değildi...

Peki değişen ne olmuştu? Büyük kapitalist ülkeler yerli yerinde duruyordu. Finans kapital de duruyordu ortada! Değişen ne olmuştu?...

Değişen şu oldu: Eskiden tekel+ulus devlet bir bütündü. Egemenlik alanını genişletmek için bu ikili bir bütün olarak hareket ediyorlardı. Finans kapital ulus devletin açtığı güvenli yolda yürüyerek dünya pazarlarını istilâ ediyordu. Ve bu da, aynı hedefi güden, herbiri diğerlerinin aleyhine olarak kendi nüfuz bölgesini genişletmek isteyen emperyalist ülkeler arasındaki çelişkileri ön plana çıkarıyordu. Ancak görüldü ki, bu sürecin ve bu sürece yön veren çelişkilerin yeni dönemde, yani ikiye bölünmüş dünya ortamında artık eskiden olduğu gibi aynen sürmesi mümkün değildi. Çünkü bu, bütün bir insanlığı topyekün yok oluşa götürebilirdi. İş bu noktaya gelince, durum, bütün diğer yasaların üstünde olan yaşamı devam ettirme yasası (survive-überleben) açısından devam ettirilemez hale gelince, finans kapital yavaş yavaş ulus devlet yükünü sırtından atmaya, dünya pazarlarına yayılmanın daha başka-barışçı yollarını aramaya başladı...

Ama ne olabilirdi bu "yeni-barışçı yollar"?...

Bir malı daha iyi kalitede, daha ucuza imal ederek (bilgi içeriği-"katma değeri" yüksek mallar üreterek) rekabet etmek ve bu şekilde, daha çok satarak, dünya pazarlarında daha çok yer kapmak!...

İşte, yeni dönemin, "soğuk savaş" döneminin, atom bombasından daha güçlü, en önemli "silâhı" ("yumuşak gücü"- "soft power") bu oldu! Öyle bir silahtı ki bu, hem sosyalist sisteme karşı, hem de kapitalist ülkelerin kendi aralarındaki rekabette birbirlerine karşı etkiliydi; üstelikte, hiçbir kullanma riski taşııyordu!...

Ama bu yeni birşey değildi ki diye düşünülebilir! Eski “serbest rekabetçi” dönemin yöntemi (“işletme sistemi”) değil miydi bu; tekellerin çoktan tarihin çöp sepetine attıkları eski “serbest rekabet” silahı değil miydi?...

Kapitalizmin gelişmesi, üretimin yoğunlaşması tekelleri yaratarak serbest rekabetin eski varoluş felsefesini inkâr etmesine yol açmamış mıydı? Serbest rekabetin, üretimin yoğunlaşmasının sonucu olarak doğan tekel ise egemenlik demektir. İstedikinin malı, istedikinin fiyata satabilmek demektir. Kapitalizm için önemli olan azami kâr’ı elde edebilmektir. Dün bunu serbest rekabetle, üretici güçleri geliştirerek elde ederken, daha sonra tekel egemenliğiyle elde ediyordu...

İşte, dünya ikiye bölünüp de, artık ulus devletle birlikte nüfuz bölgeleri yaratarak dünya pazarlarında daha çok yer kapma yöntemi imkânsız hale gelince, yani tekelci kapitalist işletme sistemi azami kâr elde etmek için elverişli olmaktan çıkınca, sırtında yumurta küfesi olmayan finans kapital, hiç düşünmeden bu sefer de ulus devleti sırtından atıverdi ve tekrar **YENİ GÖVDEYE** (bir işletme sistemi olarak) eski silâhlarını kuşanmaya başladı!

Çünkü, sermaye için önemli olan ne işletme sistemiydi, ne de ulus devlet, önemli olan azami kâr’ı elde edebilmektir; yeni koşullara uyum sağlayarak, eskiden olduğu gibi tekrar daha ucuza ve daha iyi kalitede mallar üretmeye, dünya pazarlarında bu yöntemle yer kapmaya yoğunlaştı. Yeni koşullar altında bu yöntem onun hareket kabiliyetini çok daha fazla arttırıyordu. Bu türden bir rekabetin, yani ulus devlet gücüne dayanmadan yürütülen bir rekabetin silahlı-sıcak savaflara yol açması, ve esas düşman olan sosyalist sistemin karşısında güvenlik zaafına neden olması riski de yoktu! Müthiş birşeydi bu! İşte, ikiye bölünmüş dünyada, soğuk savaş devam ederken yeni-küresel dünya sisteminin tohumu ana rahmine böyle düştü. Ve kimse farkına varmadan, usul usul böyle gelişmeye başladı orada. **20.yy’ın tekelleri şimdi artık “serbest rekabetçi” işletme sistemini kullanarak sahnede boy gösteren aktörler haline geliyorlardı!...**

Sıra geldi şimdi Avrupa Birliği’ne...

“AVRUPA BİRLİĞİ” NEYİN ÇABASIYDI?...

Evet, gerçekten neyin çabasıydı bu girişim? Hep dendi ki, “Avrupa Birliği bir medeniyet projesidir”, demokrasi, insan hakları yolunda insanlığın kazanımlarının ürünüdür. Ve de, küresel yeni dünya düzenine geçerken, “ulus devletlerin sona erişti olayının en açık göstergesidir”. Doğrularla yanlışların içiçe olduğu, eksik- mekanik bir açıklama bu!...

Birinci cümle doğru! Avrupa Birliği elbette ki demokrasi-insan hakları alanında insanlığın kazanımlarının ürünü olan yeni bir medeniyet-yaşam tarzı projesidir. Buradaki “demokrasi”, “insan hakları” ve “serbest rekabet” yeni yaşam tarzı projesine damgasını vuran serbest rekabetçi işletme sisteminin unsurlarıdır. Ama, yeni bir yaşam tarzı, yeni bir medeniyet anlayışı hiçbir zaman öyle ideal olan budur diye bir mühendislik faaliyeti olarak düşünülerek ortaya çıkmıyor! AB’de öyle! O da başlangıçta, daha iyi, ideal yaşam biçimi bu olmalıdır falan gibi arayışların sonucu olarak değil, soğuk savaş sonrası dönemde- yaşamı devam ettirebilme mücadelesinde Avrupalı ulus devletlerin mevcut duruma çözüm getirme çabasına bağlı olarak ortaya çıktı...

Bu anlamda, aynen daha önce feodal toplumun bağrında kent toplumunun ortaya çıkışına benzer AB'nin doğuşu. Feodaller nasıl ki daha sonra ortaya çıkacak olan burjuva toplumun ana rahmi olan kentleri kendi diyalektik inkarlarını yaratmak için bilinçli bir çabayla yaratmadıysa, kentler nasıl ki o anki hayatın zorlamasıyla feodallerin de onayı ve insiyatifiyle ortaya çıktılarsa, AB'nin doğuşu da buna benzer bir şekilde olmuştur... <http://www.aktolga.de/t5.pdf>

Soğuk savaş döneminde, ikiye bölünmüş dünya ortamında, ABD'nin başı çektiği kapitalist sistem içinde kalan Avrupa'lı kapitalist ülkelerin (ulus devletlerin) içinde buldukları çelişkileri çözme çabalarının ürünü olarak ortaya çıkmıştır AB!... Bu dönemde hayat, Avrupanın ulus devletlerini adeta serbest rekabetçi işletme sistemiyle ulus devleti bütünleştirerek bir taşla birkaç kuş birden vurmaya zorlamıştır! Bırakınız "ulus devletlerin gönüllü olarak kendilerini yok edecek bir oluşumu (kendi diyalektik inkarlarını) yaratmalarını" bir yana, (sürecin bu yönde gelişeceğinin o zaman kimse farkında değildi), tam tersine, Avrupalı ulus devletlerin (aynen bir zamanların feodalleri gibi) mevcut problemler karşısında kendi varlıklarını daha güçlü bir Birlik çatısı altında daha etkin hale getirebilme çabalarının ürünü olmuştur AB!...

Düşünsenize, Avrupalı ulus devletler Sosyalist Sistem tehlikesi karşısında eski tekelci kapitalist yöntemlerle iş yapamıyorlardı artık; büyük patronun (ABD) koruyucu şemsiyesi altında yaşamak zorundaydılar! Yapılabilecek bir tek şey vardı ortada ve onlar da onu yapmaya koyuldular: Eski sandıklarını açtılar ve çoktan tarihe gömdükleri serbest rekabetçi döneme ilişkin artık paslanmaya yüz tutmuş silâhlarını yeniden kuşanma yoluna girdiler. Bugün, ulus devletler olarak o zaman içine girdikleri bu sürecin başlarına neleri getireceğini o günlerde görebilselerdi gene aynı şeyleri yapabilirler miydi acaba (ne dersiniz, feodaller o yumurtanın içinden civciv olarak burjuva toplumunun çıkacağını bilselerdi gene de kentleri koruyucu kanatlarının altında tutarlarmıydı)? Ama o zaman başka çözüm yolu yoktu ki! Tarihin diyalektiği böyle işliyor işte; yeni daima eskinin içinde ortaya çıkarak gelişiyor!...

Yani, AB girişimi, bir yanıyla, mevcut koşullar içinde dünya kapitalist sisteminin başını çeken ABD'ye karşı ("ona karşı çıkmadan") bir "denge oluşturma", tek başına pek birşey ifade edemeyen Avrupalı ulus devletlerin daha büyük bir "güç" oluşturarak daha etkili olabilme çabaları iken; diğer yanıyla da, buna paralel olarak, birlik içinde serbest rekabet ortamını yaratarak ne yardan (ulus devletten) ne de serden (azami kârdan) vazgeçmeden mevcut duruma uygun bir çözüm üretme çabası idi...

Avrupalı ulus devletler Avrupa Birliği projesini oluştururlarken, bir gün dünyanın tekleşeceğini ve serbest piyasa yasalarının sadece kendi kontrolleri altındaki bölgeyle sınırlı kalmayacağını, bütün dünyayı kuşatan bir alan için de geçerli hale geleceğini, Avrupa kökenli büyük sermayenin de, ulus devletleri ve AB'yi bir yana iterek dünyaya açılacağını hiç düşünmemişlerdi!...

O günün koşulları içinde dünya pazarları pratik olarak iki dünya gücünün denetimi altındaydı. Bir yanda Sovyetler, diğer yanda da ABD... "Serbest rekabet", "demokrasi", "insan hakları", kısacası "Kopenhag Kriterleri" bu iki kutuplu egemenliğe karşı Avrupalı kapitalistlerin kullanışlı bir silahı oluyordu o kadar! Yani, Avrupalı kapitalistler, birden bire imana geldikleri için değil, iki büyük gücün egemenliğine karşı kendi çıkarları, azami kâr yasasının işleyişi

bunu gerektirdiği için demokrasi savunuculuğu yapıyorlardı! Ve bu da o dönemde eskinin, yani varolan sistemin içinde gelişmeye çalışan yeni-küresel dünya sisteminin ilkeleriyle uyuşuyordu. Bu nedenle, küresel dünya sisteminin bayraktarlığını Avrupalı ulus devletlerin yapacağına, yapmakta olduğuna inanıldı!⁵ Ve bu, küreselleşme süreci artık bütün dünyayı kuşatan bir gerçek haline gelene kadar da böyle devam etti. Sonra mı? Başka hiç yolu yoktu AB'nin de, yeniden yapılanarak kendini bu yeni duruma uydurması gerekiyordu... Varılan noktanın anlamı budur...

Duvarlar yıkıldıktan sonra...

Duvarlar yıkılana kadar, hatta yıkıldıktan sonra bile uzun bir süre, herkes daha duvar yıkıcılıkla meşgul olduğu için, olaylara ve süreçlere hala eski dünyanın penceresinden bakma anlayışı devam etti! Çünkü, ne olup bittiğinin kimse farkında değildi!...

Ne zaman ki ortalık sakinleşti, o zaman yıkıntıların altından bambaşka yeni bir dünya tablosunun ortaya çıkmaya başladığı görüldü. Tekleşmiş-küresel bir dünyada ulus devlet kabuğunu aşmaya çalışan sermaye, daha ucuza üretim yapma olanağını nerede bulursa oraya gidiyordu artık. Azami kâr'ı gerçekleştirmek için ulus devlete bağımlı olmaktan çıkan sermayeyle ulus devlet arasındaki bağlar kopmaya başlıyordu... Bu durumda, soğuk savaş koşullarının, o zamanki dengelerin ürünü olan Avrupa Birliği projesi de sallanmaya başladı. Avrupanın büyük sermayesine AB sınırları dar geliyordu artık. Yatırımlar, maliyetlerin daha ucuz olduğu yerlerde, daha büyük pazarlara yakın yerlerde yapılmaya başlanmıştı.

Avrupalı ulus devletler ise çaresizdi, bir süre ne yapacaklarını bilemeden kalakaldılar! Yatırım olmayınca işsizlik de artıyordu. Böyle bir ortamda kurucu ulus devletler ve dünyaya bakış açıları eski ulus devletçi paradigmaları aşamayan halk kesimleri gittikçe azalmaya başlayan ulusal kaynaklarının AB için harcanmasını kabullenemez hale geldiler. Olayın özünü ve sürecin nasıl evrildiğini göremeyen birçok kişi, "ben burada işsizim, hergeçen gün durum daha da kötüye gidiyor, siz tutuyorsunuz bir de göçmenlere kapıyı açık tutuyorsunuz, yetmiş milyonluk bir Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne almaya kalkıyorsunuz" falan diyerek liderlerine baskı yapmaya başladılar!... Bileşik kaplarda suyun akış yönü değişmeye başladıkça buna karşı ulus devletçi direnişler de daha belirgin hale geliyordu...

Halbuki daha önce durum böyle değildi! O zaman AB'nin genişlemesi, ulus devletlerin denetimi altındaki bir alanda üretici güçlerin geliştirilmesi anlamına geliyordu. Yani bu, ulus devletleri dışında bırakmayan, onları da içine alan bir gelişmeydi. Bu durumda, AB 'ye yeni alınan bir ülkeye yapılan "yardımlar" da bir tür yatırım yerine geçiyordu. Pazarı genişletmeye yönelik bir yatırımdı bunlar. Nasıl olsa geri dönecek birşeydi yani. Evet, genişleme için Fransa, Almanya gibi büyük ülkeler daha çok kaynak ayırıyorlardı ama, bu onların AB pazarındaki paylarıyla orantılı olduğu için onlara dokunmuyordu. AB içindeki satın alma gücü artacağından bu yardımlar nasıl olsa onlara gene geri dönecekti. Kaz gelecek yere ördek hediye edilmiş oluyordu en fazla! Kısacası, AB'li ulus devletlerin AB anlayışları-politikaları tamamiyle soğuk savaş dönemi dünya koşullarına göre oluşmuştu...

Ama, duvarlar kalkıpta küreselleşme süreci dünyayı bütünleştirmeye başlayınca işler değişti! Yeni ortaya çıkan koşullarda artık iç pazar (bu AB iç pazarı da olsa) - dış pazar ayrımı o kadar fazla bir anlam ifade etmez hale gelmişti.

⁵ Bu satırların 2005'te yazılıp yayınlanmış olduğunun altını çiziyorum! <http://www.aktolga.de/t5.pdf>

Avrupa Birliği bir bardağa benzetilirse, su, yani sermaye, eskiden aynı bardağın içinde kaldığı için kaybolmuyor, insanlar sadece daha büyük bir akvaryumun içinde, daha geniş hareket olanağına sahip oluyorlardı. Ama Şimdi durum deđiŐmiŐti. Sermayenin, AB'nin kendisine sağladığı olanakları yetersiz bularak Avrupayı terketmesi, Çin'e, Hindistana, Tũrkiye'ye, Brezilya'ya, Afrika'ya... gelişmekte olan diğer ũlkelere ynelmesi Avrupalı ulus devletleri ve dũnyaya hala eski pencereden bakan halk kesimlerini ileden çıkarıyordu! Bu resmen ihanetti! Sermayenin ulus devletlere ihanetiydi! Őretim maliyetleri daha ucuz diye sen git Çin'de ũretim yap, sonra da gel bunu Avrupa'da pahalıya sat! Nerde kalıyordu o zaman AB olayı! AB içinde yatırımlar azalıyor, durma noktasına geliyor, işsizlik bir çiğ gibi bũyũyor, kitlelerin satın alma gũleri azalıyordu. AB projesinin sunduğu olanaklar sermayeyi AB içinde tutmaya yetmiyordu. Bu durumda, AB'li ulus devletler ve onların arkasındaki halk kesimleri Birliği geniŐletmenin, hele hele Tũrkiye gibi ũretici gũlerin nisbeten daha geri olduğu bir ũlkeyi de ilerine almanın anlamsız olduğunu dũŐũnmeye başladılar. Őretici gũlerin gelişme seviyesini eŐitlemek için bũtũn kaynaklarını akıtacaklardı da ne olacaktı. Kendilerine bir faydası yoktu ki artık bũtũn bunların. Bardak kırılmıŐtı birkere. Dũnyadaki bũtũn bardaklar kırılmıŐtı! Sermayeyi ulusal sınırlar içinde, ya da AB sınırları içinde kalmaya mecbur edecek hiçbir neden kalmamıştı. Ne içindi artık "Avrupa Birliği"ni geniŐletme ve ayakta tutma abaları? Dũnya pazarlarının birliğine giden yolda kũreselleŐme sũreci, başka hiçbir birliğe yer bırakmıyordu!

Ne yapıp yapıp AB'yi de bu yeni duruma uyumlu hale getirmek lazımdı, başka hiç yolu yoktu!...

KũRESEL YENİDEN DOĞUM İÇİN BERLİN DUVARININ YIKILMASI YETMİYORDU!...

Sermaye, ulus-devletle birlikte dođmuŐtu. Onun içinde, onunla etle tırnak gibi gelişmiş, bũyũmũŐtũ. Onunla birlikte dũnyaya açıldı. Dũnya pazarlarını onunla birlikte paylaşma mũcadelesine katıldı. Ve sonra, ũyle oldu ki, tıpkı bir ipek bũceđinin kendi kozasının içinde geliŐip bũyũyerek, kelebek haline gelmesi ve onu delerek uçup gitmesi gibi, sermaye de, ulus devlet kabuğunu delerek „kũresel sermaye“ haline gelmeye, kanatlanıp uçmaya başladı, kũresel dũnya sisteminin esas oyuncusu oldu. İŞte yeni dũnya dũzeninin-kapitalist kũresel dũnyanın ve de kũresel demokratik devrimin belirleyici dinamiği budur!...

Ama, bu bŕyledir diye, eski dũnya da ũyle hemen birden yok olup gitmiyordu tabii! İçindeki kelebek kanatlanıp uçup gitmeye başlamış olsa da, ulus-devlet kabukları halâ ortada duruyordu! ũnkũ doğum sũreci halâ devam ediyordu! Bunların kendi aralarındaki eski dũnyaya ŕzgũ ilişkiler halâ sũrũp gidiyordu. Eski dũnya'nın en bũyũk „koruyucu“ gũcũ ABD halâ kendisini „yeni dũnya dũzeninin“ temsilcisi olarak gŕrmeye devam ediyordu! Kısacası, eski alıŐkanlıklar devam ediyor, eski dũnyanın gũleri ne olup bittiğini hala kavrayamıyorlardı!... Kavramaları da mũmkũn değildi zaten! İnsanlar ve toplumlar kendi varlıklarında yokoluŐ diyalektiklerini ũyle kolay kolay kavrayamazlar. Kavradıkları an da zaten kendi varlıklarında yok olmuŐ, yeniyle bũtũnleŐmiŐ olurlar...

(Bu satırlar yazılalı on bir yıl olmuŐ. Şimdi, bir o zamanki, bir de bugũnkũ duruma bakın-ŕrneđin, ABD'de o zaman ve bugũn ilk on sırada yer tutan Őirketlere bakın-aradaki farkı hemen gŕreceksiniz! Artık o ulus devletçi petro-kimya-silah sanayii devletleri yoklar ilk onda! Bilgiyi Silikon Vadisinde ũreten, ama bunu kũresel fabrikalarda maddi bir ũrũn haline getiren Apple'ler, Microsoft'lar, Facebook'lar, Twitter'ler var!... Değişim denilen olay bŕyle birşey işte. Siz Şimdi tutupta, ũretim faaliyetinin kũreselleŐtiđi bŕyle bir dũnyada insanların dũnyaya bakış açılarının aynı kaldığını, ABD'nin aynı ABD, Çin'in veya Hindistan'ın, hatta Tũrkiye'nin bile, on yıl ŕncesiyle aynı olduğunu sŕyleyebilir misiniz? Dũn, "demokrasi getireceğim" diyerek

Irak'a müdahale için nükleer silah tehdidi uydurması yapan bir ABD vardı ortada, bugün ise Suriye'de yer yerinden oynarken bile kılını kıpırdatmayan, bambaşka politikalar izleyen bir ABD!...)

Şimdi, bu süreci, yani eski dünyanın içinden doğmakta olan yeni-küresel dünyanın doğumu sürecini mercek altına alıp biraz daha yakından incelemeye çalışalım:

İkiye bölünmüş dünya ortamında, soğuk savaş döneminde, kapitalizmin „hayatı devam ettirme“ mücadelesini başarıyla sürdürdüğünü, mevcut duruma-çevreye uyum sağlayarak, tekelci kapitalizm işletme sistemi yerine tekrar serbest rekabetçi işletme sistemine sarıldığını söylemiştik. Doğu'yla Batı arasındaki duvarlar yıkılıp da „dünya tekleşince“, bir an için herkes şaşırды, kimse ne olduğunu anlayamadı! Tekrar soğuk savaş öncesi döneme geri dönüp, sil baştan dünyanın paylaşılması mücadelesine devam mı edilecekti? Ama bu mümkün değildi! Çünkü dünya artık başka bir dünyaydı. „Sosyalist sistem“, insanlığı „sınıfsız topluma“ götürmeyi başaramamış olsa da, en azından, birçok ülkenin sırtını kendisine dayayarak kurtuluş savaşlarını başarıyla sonuçlandırmasına yardımcı olmuştu. Emperyalizme karşı bağımsızlık bilinci gelişmiş, „az gelişmiş“ de olsalar, birçok ülke kendi ayaklarının üzerinde durmayı başarır hale gelmişti. Bu yüzden, filmi geriye sarmak, dünyayı tekrar nüfuz bölgelerine ayırarak paylaşmak, sömürge politikasına, tekelci kapitalizme geri dönmek mümkün değildi!

Ama, filmi geriye doğru sarmanın artık imkânsız oluşunun tek nedeni sadece bu değildi! Herşeyden önce, üretici güçlerdeki (“sosyalist sistemi” bile yıkan) gelişmeler engeldi buna. Bilginin, teknolojinin, informasyonun demokratikleşmiş olması engeldi. Tekeller için, üretici güçlerin gelişme sürecini kontrol etmek eskiden mümkündü belki, ama artık bu imkânsızdı.

“Bugün, dünyanın herhangi bir köşesinde elinde tek bir kişisel bilgisayar, kredi kartı, telefonu, modemi, renkli yazıcısı, internet bağlantısı, web sitesi ve Federal Express aboneliği olan herkes, evinin bodrum katında bilgisayarının başına geçip istediği işi yapabilir: Yayımıcılık, parekenticilik, katalog tasarımı, küresel tasarım veya danışmanlık, gazetecilik, reklâmcılık, dağıtımıcılık, borsacılık, kumarhane işletmeciliği, videoculuk, bankacılık, kitapçılık, araba satıcılığı ya da giyim mağazacılığı. Bunu bir gecede çok düşük bir maliyetle yapabilir ve kurduğu şirket ertesi sabah küresel rekabet içindeki yerini alabilir. Evinize iki yüz metre mesafe içinde üç kitabevi birden-Barnes-Noble, Crown Books ve Borderless Books-olabilir ve siz buna rağmen bir gecede siberuzayda Amazon.com adıyla bir “Sınırsız kitaplar” sitesi yaratarak hepsinin tozunu atabilirsiniz. Amazon.com teknolojinin demokratikleşmesinin (her eve bir bilgisayar), finansın demokratikleşmesinin (herkese bir kredi kartı) ve informasyonun demokratikleşmesinin (herkese internet) bir sonucudur. Sadece semtinizdeki insanların özgül satın alma alışkanlıklarına göre düzenlenmiş bir mahalli kitabevi olarak değil, yirmi dört saat açık olan, istediğiniz zaman alışveriş edebildiğiniz ve bütün mağazanın sadece size hizmet ettiği bir kitabevi olarak yaratılmıştır”⁶...

Böylesine yeni bir dünya'da kapitalizmin önünde tek bir yol vardı artık; ayakta kalarak azami kâr elde edebilmenin, dünya pazarlarında daha çok yer tutabilmenin tek bir yolu vardı: bir malı sürekli olarak rakiplerinden daha iyi kalitede ve daha ucuza üretebilmek. Sermaye'nin ve gelişmiş kapitalist ülkelerin önündeki problem bu idi, bu işin nasıl başarılacağı idi...

Daha iyi kalitede mal üretmek hadi neyse, o, daha çok bilgiye sahip olmayla ilgili birşeydi. Ama ya daha ucuza üretmek, bu problemi nasıl çözecekti kapitalistler? Çünkü, iş bu noktaya gelince, işin içine direkt olarak üretim maliyetini etkileyen

⁶ „Küreselleşmenin Geleceği“, Thomas Friedman, 2000, Boyner Yayınları, İstanbul...

unsurlar giriyordu. İşçi ücretlerinden tutun da, sosyal devlet harcamalarına kadar, geride kalan “refah döneminin” mirası giriyordu! Tekelci kapitalizm, sömürgelerden elde edilen artı değerın bir kısmını da içerde kendi halkına, işçilerine dağıtarak belirli bir denge sağlamış, buna bağlı olarak da yaşam seviyesinin yükselmesine yol açmıştı. Tekel egemenliğinin sürdürülebildiği dönemde bu bir sorun teşkil etmiyordu. Bir parmak bal da kendi halkının-çalışanlarının ağzına çalmışsın ne olacaktı ki! Nasıl olsa sömürgelerden geliyordu yeteri kadar! Ama şimdi artık bu bir sorun haline geliyordu. Çünkü, rekabet küresel bir boyut kazandığı halde, üretim, maliyetlerin yüksek olduğu ulusal sınırların içinde yapılıyordu. Bu sorun nasıl çözülecekti? Sermayenin önündeki problem bu idi.⁷

Az gelişmiş, ya da gelişmekte olan ülkelere gelince: Buralarda işgücü bol ve ucuzdu; üretim maliyetini etkileyen diğer faktörler de çok düşüktü; ama buna karşılık, burada da “know-how”, yani bilgi birikimi ve sermaye yetersizliği vardı. İşte, gelişmiş kapitalist ülke kapitalistleriyle gelişmekte olan ülkeler kapitalistleri arasındaki ilişki ortamı böyle oluştu. Duvarlar yıkıldıktan sonra ortaya çıkan “tekleşmiş dünyadaki” küresel rekabet mücadelesi bu iki unsur arasında işbirliğini kaçınılmaz hale getiriyordu...

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ulus-devlet yöneticileri, kapitalistler arasında doğan bu yeni işbirliği ortamına başlangıçta memnuniyetle yaklaştılar. Sonuç olarak, her iki tarafın da kazançlı çıkacağı bir işbirliğiydi bu. Bir süre böyle, zafer sarhoşluğuyla, “tekleşen dünya’dan”, “kapitalizmin zaferinden” bahsedilerek geçti! Ama sonra, işler değişmeye başladı. Her iki tarafın ulus-devletleri de bu gidişten rahatsız olmaya başlamışlardı!

Önce, gelişmiş kapitalist ülkelerden başlayalım:

Fizik'teki “bileşik kaplar”ın ne olduğunu herkes bilir sanırım. İki kova düşününüz, öyle ki, bunlar bir boruyla alttan birbirine bağlı olsunlar. Bu kovalardan birini geliştirmekte olan ülkeler, diğerini de gelişmiş ülkeler olarak düşünelim. Sermaye, üretilen zenginlikler de kovaların içindeki su olsun. “Küresel yeni dünya düzeni” doğuncaya kadar bu su, şu ya da bu biçimde, hep az gelişmiş ülkelerin kovalarından gelişmiş ülkelerin kovalarına doğru akardı! Bu yüzden de, geliştirmekte olan ülkelerin kovaları hep boş dururken, gelişmiş ülkelerin kovaları dolar taşardı! Ulus-devletlerinin arkasına sığınan tekelci kapitalistler tekel egemenliği sayesinde az gelişmiş ülkelerin sütünü bir inek gibi sağarlardı adeta! Bu tekel kâr'ından gelişmiş ülkelerin halkı-çalışanları da alırlardı paylarını tabii! Buna bağlı olarak da toplumsal yaşam seviyesi buralarda bir hayli yükselmişti.

⁷ Bu satırların yazarı 1980 yılında siyasi mülteci olarak Almanya'ya geldikten sonra ilk sekiz yıl bir fabrikada işçi olarak çalıştı. O yıllarda haftalık çalışma saatinin 35 saate indirilmesi mücadelesi verirdi sendikalar. Daha sonra da bu mücadelede başarıya ulaşılmıştı. Ama şimdi (yıl 2005) tekrar 40, hatta 45 saate çıkılmaya çalışılıyor da kimsenin sesi çıkmıyor! Ne sendika kaldı ortada ne de işçi sınıfı'nın etkinliği!... İşveren, “istemiyorsanız, fabrikayı söker başka ülkeye giderim” deyince kimsenin sesi çıkmıyor!...

Dünya tekleşip de, küresel rekabet mücadelesinde üstte kalabilmek için, sermaye üretim maliyetlerinin daha düşük olduğu az gelişmiş ülkelere doğru kaymaya başlayınca işler değişti! Bu o kadar önemli bir gelişmeydi ki, birkaç yıl içinde gelişmiş ülkelerdeki yatırımlar bıçak gibi kesilmeye başladı. Sırtına dolarlarını eurosunu yükleyen kapitalistler Çin'e, Hindistan'a, Türkiye'ye, üretim maliyetleri nerede düşükse, kim kendisine daha elverişli yatırım olanakları sunuyorsa oraya gitmeye başladılar! İnfomasyon teknolojisinin bu kadar geliştiği, küçük bir köy haline gelmiş bir dünyada üretimin nerede yapıldığı hiç önemli değildi artık. Hatta öyle ki, bir malın bir parçasını Çin'de, bir parçasını Polonya'da yaptırarak, sonra da bütün bu parçaları örneğin Türkiye'de biraraya getirip monte etmek bile mümkündü. Önemli olan, rekabet mücadelesinde en iyi kalitede ve en ucuza üreterek azami kâr'ı gerçekleştirebilmektir. Üretimin, yatırımların hangi ülkede olacağına sermaye açısından başka hiç bir anlamı kalmamıştı. Sermaye, sırtındaki "ulusal" etiketini hiç düşünmeden çıkarıverdi! Gelişmiş ülkelerin ulus-devlet yöneticileri de sap gibi ortada kaldılar! Yatırım olmayınca işsizlik büyümeye başlamıştı. Devlet bütçesindeki açıklar gittikçe büyüyordu. Ve işin ilginç tarafı, iktidara kim gelirse gelsin artık hiç bir çözüm yolu da görünmüyordu ufukta! Hani öyle eskiden olduğu gibi, muhafazakârlar gider, sosyal demokratlar gelir, ya da tersi, işlemiyordu artık! Örneğin, bir işçinin Almanya'daki maliyeti ayda üç bin euro ise, bu, Çin'de yüz elli dolar, Polonya'da üç yüz dolardı. vb. Üstelik bir de bedava arsa ve ilk on yıl için vergi muafiyeti de elde ediyordu kapitalistler buralarda! Ulus devlet yöneticileri Almanya'daki işçi ücretlerini indirseler indirseler kaçta indirebilirlerdi ki! Bu yolla bir Çin'le rekabet edebilmenin imkânı yoktu!

Yapacak birşey kalmamıştı! Sermaye nerede ucuza üretebiliyorsa oraya gitmeye mecburdu. O gitmezse, rakibi gidecek, ondan daha ucuza ürettiği için de azami kârı o cebine indirecekti. Bırakınız azami kârı, iletişimin bu kadar geliştiği bir dünya'da rekabet mücadelesine ayak uydurmadan ayakta kalabilmek bile mümkün değildi artık. Ulus-devlet yöneticilerinin vatan-millet çığlıkları, "biraz da ülkenizi düşünerek yatırım yapın" çağrıları hiç yankı bulmuyordu. Sermayenin yeni vatani bütün dünyaydı artık. Ulus-devlet kabuğu çatlamış, kuş pır diye uçup gitmişti-gidiyordu. Kimse de onu tutamıyordu!...

Sermayenin ulus devlet kabuğunu sırtından atarak gelişmekte olan ülkelere doğru yönelmesi (yani akış yönünü değiştirmesi), yukarıda bahsettiğimiz bileşik kaplarda, suyun (sermayenin) gelişmiş ülkelere doğru tek yönlü akmasına yol açan basıncın (ulus devlet+tekel egemenliğine dayanan emperyalist sömürü mekanizmasının) ortadan kalkmasının bir sonucuydu. Bu baskı ortadan kalkınca, su (yani sermaye) büyük bir hızla yön değiştirerek tersine doğru akmaya başladı!...

Sonuç: Gelişmiş ülkelerde yatırımlar, ekonomik büyüme dururken, gelişmekte olan ülkelere kapitalizm-üretici güçler hızla gelişmeye başladılar...

Şimdi, bir an için, gelişmiş ülke ulus-devletlerini iflâh olmaz dertleriyle başbaşa bırakarak gelişmekte olan ülkelere, buralardaki ulus-devletlere dönelim, ve bakalım buralarda neler oluyor. Herşey görünürde olduğu gibi güllük gülistanlık mı buralarda onu görelim!...

ULUS-DEVLET KABUĞU GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE DE ÇATLIYOR...

“1923’den beri Türkiye’ye giren yabancı sermaye miktarı yirmi milyar dolar” kadarmış; bu rakama, özelleştirme gelirleriyle birlikte bu yıl (2005-bu satırların 2005’te yazıldığı unutmayın!) sadece bir yıl içinde ulaşılması bekleniyor! Bu türden haberleri bugün birçok gelişmekte olan ülke basınında görebilirsiniz⁸...

İyi güzel, sermaye geliyor, üretici güçler-kapitalizm geliyor, ülke büyüyor da, bütün bunlar nasıl oluyor? Sermaye öyle elini kolunu sallayarak, “ben geldim” deyip içeri girerek, kolları sıvayıp hemen yatırıma-üretime mi başlıyor? Hayır! O kadar kolay ve mekanik bir süreç değil bu! Onun da belirli koşulları var yerine getirilmesi gereken! **Dış dinamik olan küresel sermaye, herşeyden önce içerde kendisine uygun bir işletme sistemi ve işbirliği yapabileceği iç dinamik arıyor. Eski tekelci-ulusalçı-Devletçi işletme sisteminin yerine, ülkeyi küresel dünya sistemine bağlayacak serbest rekabetçi bir işletme sisteminin geçirilmesini istiyor. Eski Devletçi yapının ve işletme sisteminin içinde oluşmuş burjuvazinin Devletçi kabuklarını kırarak, çağdaş, rekabetçi, liberal-demokrat bir yapıya kavuşabilmesinin yollarını açıyor. Yani küresel sermaye, işbirliği için değişimi şart koşuyor. Ve hiç de geri adım atmıyor bu talebinden! “Değişmek istemiyorsan, bu senin sorunundur” diyerek, çekip başka bir ülkeye gidiyor!**⁹

Önce, küresel sermayenin gelişmekte olan ülkelerin önüne koyduğu ve işbirliği için olmazsa olmaz bir şart olarak gördüğü bu “değişim reçetesini” bir görelim, bakalım içinde neler var:

“Özel sektörü ekonomik büyümenin temel motoru haline getirmek, enflasyon oranını düşük tutmak ve fiyat istikrarı sağlamak, devlet bürokrasisini küçültmek, bütçe fazlası sağlanamasa bile olabildiğince dengeli bir bütçe yürütmek, ithal ürünler üzerindeki gümrük tarifelerini kaldırmak veya düşürmek, kotalardan ve yerel tekellerden kurtulmak, ihracatı arttırmak, devlete ait sanayi kuruluşlarını ve kamu iktisadi teşebbüslerini özelleştirmek, sermaye piyasalarını serbestleştirmek, para birimini konvertibl hale getirmek, ülkedeki sektörleri, hisse senedi ve tahvil piyasalarını doğrudan yabancı mülkiyete ve yatırıma açmak, ülke içindeki rekabeti olabildiğince arttırmak üzere ekonomiyi devlet düzenlemelerinden arındırmak, kamusal yolsuzlukları, sübvansiyonları ve rüşveti olabildiğince azaltmak, bankacılık ve telekomünikasyon sistemlerini özel mülkiyete ve rekabete açmak, yurttaşlara yerel ve yabancı emeklilik fonları ve yatırım fonları arasından seçim yapma fırsatını vermek”¹⁰. **Yani, bütün kurum ve kurallarıyla küresel-serbest rekabetçi kapitalizm-işletme sistemini ülkeye yerleştirmek.**

Dikkat edilsin, küresel-serbest rekabetçi kapitalist-işletme sisteminden bahsediyoruz! 17-18. yy’ların ulusal düzeydeki serbest rekabetçi kapitalizminden değil!...

Evet, bu iki sistemin de rekabet, açık olma, girişim özgürlüğü vb.yanları birbirine benziyor, ama arada çok önemli bazı farklar da var. Ulusal düzeyde gelişen eski serbest rekabetçi kapitalizm, üretimin yoğunlaşip merkezleşmesiyle birlikte kendi inkârını yaratarak tekelleşmeyi doğurup, ulus devletle bütünleşme sonucunu

⁸ Çağa ayak uydurabilen, gelişmek, zenginleşmek isteyen ülkeleri kastediyoruz tabii! Türkiye’de bu tür ülkelerden biri. Saddam tipi, içe kapanmacı-ulusalçı-globalleşme düşmanı ülkeler henüz bu sürecin dışındalar, ya da öyle olduklarını sanıyorlar! Kafalarını kuma gömdükleri için içleri rahat henüz daha. İran veya Venezuela gibi petrole dayanarak kabadayılık yapan ülkeler ise ayrı bir konu!...

⁹ Ne oldu, nasıl oldu da Türkiye son yıllarda muazzam bir başarı öyküsü yaratabildi diyenler sadece Türkiye’yi onun iç dinamiklerini değil, 21.yy’ı- dış dinamiği de kavrayamıyorlar!...

¹⁰ a.g.e

vermişti. Yeni-küresel serbest rekabetçi kapitalizm ise, ulus devlet kabuğunu çatlatarak dünyaya açılmayı, üretici güçlerin dünya çapında gelişmesini temsil ediyor. Küresel sermayenin gelişmekte olan ülkelere girerken koyduğu „küresel-serbest rekabetçi kapitalist işletme sistemini benimseme“ ilkesini bu çerçeve içinde değerlendirmek gerekir. Bunun anlamı açıktır: „Kabuklarınızı kıracaksınız“ diyordu küresel sermaye! Hangi „kabuklardı“ bunlar? Hiç uzatmaya gerek yok! Bu kabuklar, ulus-devlet kabuklarıydı-daha başka bir deyişle de Devletçi-milliyetçilik-tik-korunmacılıktı; kalın gümrük duvarlarının arkasında yerli-milli Devletçi despotlarla birlikte ot gibi yaşayıp gitmekti. „Ulus-devlet duvarlarını yıkın ve ülkenizi küresel dünya sistemiyle bütünleştirin“ diyordu sermaye. „Bunu yaparsanız ben de gelir ülkenize yatırım yaparım“ diye de ilave ediyordu...

Müthiş şeylerdi bütün bunlar! Yeni, küresel bir „dış dinamik“e karşı karşıya idi bütün gelişmekte olan toplumlar (şimdilerin “üst akıl” bu olsa gerek!!). Evet, tarihin her döneminde toplumsal gelişme sürecinde dış dinamik önemli bir rol oynamıştı; ama bugün, içinde bulunduğumuz sürece damgasını vuran bu küresel dinamiğin diğerlerinden farklı bir yanı vardı! Bu „dış dinamik“, etkileşme süreci başlayana kadar bir „dış“ faktör iken; süreç başlayıpta ulusal şatolar-duvarlar yıkılmaya başlayınca, süratle mevcut iç dinamikle bütünleşiyor ve artık dış unsur olma özelliğini kaybediyordu. Çünkü, bu andan itibaren, o ülke de artık küresel bütünün bir parçası haline geliyordu. İç dinamikle bütünleşen küresel fırtına o toplumu almış, bir üst sisteme bağlayarak onun bir parçası haline getirmişti...

„KÜRESEL DEMOKRATİK DEVRİM“, „GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER“ VE TÜRKİYE...

Şimdi, bu küreselleşme sürecinin-devriminin „gelişmekte olan“ ülkelerde nasıl geliştiğini daha yakından incelemeye çalışalım:

Bugün, „gelişmekte olan ülkeler“ denilen ülkeler yakın geçmişin sömürge-yarı sömürge ülkeleridir. Bunlar, şu ya da bu şekilde „bağımsızlıklarını“ elde ettikten sonra, bu sefer de, Soğuk Savaş dengelerinden yararlanarak iktidarı elinde tutan “ulus devlet yaratıcısı”, **pozitivist anlamda „ulusalci“** bürokratik elit bir tabakanın-Devlet sınıfının yönetimi altına giren, üretici güçlerin gelişmesinin adeta dondurulduğu, kısır bir döngünün içinde debelenip duran ülkelerdir. Öyle ki, halâ „ulusal bağımsızlığı temsil ettiğini“ iddia eden bu Devlet sınıfı, artık ülkedeki üretici güçlerin gelişmesini engelleyen başlıca unsur haline gelmiştir. „Ulus-devlet“, kapitalist-burjuva devlet demek olduğu halde, „ulusal bağımsızlıkçı“ bu Devlet sınıfı, ülkede kendisinden bağımsız bir burjuva sınıfının gelişmesini bile engellemektedir. Devletçilik, Devlet mülkiyeti, bu mülkiyete tasarruf yetkisine sahip bürokratlarla-Devlet sınıfıyla özdeşleştiği için, bunlar kendilerini sıkı „Devletçiler“ olarak ilân etmişler, ülkede oluşturdukları Devlet tekelciliğiyle özel sektörün, bireysel kapitalistlerin yolunu tıkar hale gelmişlerdir...

Gelişmekte olan ülkelere dair bütün bu söylenenlerin en güzel örneği Türkiye’dir!¹¹

Türkiye’deki „Devlet sınıfı“da „ulusal bağımsızlıkçılığı“, ulus devlet savunuculuğunu kimseye bırakmaz! „Devletçilik“ onların „ulusalcılığının“ vazgeçilmez unsurudur! Öyle ki, bunlar, iktidarı ellerinde tutabilmek uğruna, „Marksist“ oldukları için „Devletçi“ olan „solcularla“ ve faşist-ırkçı oldukları için Devleti yücelten sağcılarla da kolkola

¹¹ Ama sadece Türkiye değil! Alın bir Suriye’yi, Arap ülkelerini, Afrika ülkelerini, ya da Asya’daki birçok diğer ülkeyi, bunların hepsini genel olarak aynı “gelişmekte olan ülkeler” kategorisi içinde ele alabiliriz. Türkiye bunların belki de en ilerisi. Bunların hepsi de, kendine özgü, kendini “ulusalci”, ulus yaratıcısı olarak nitelendiren, ama öte yandan, ülkede kendilerinden bağımsız bir burjuva sınıfının gelişmesinin önündeki en büyük engel olan bir Devlet sınıfının yönetimindedir...

girmişler, gelişmek, ilerlemek-zenginleşmek isteyen halkın, Anadolu kapitalizminin güçlerinin karşısında bir duvar örmüşlerdir. Bütün o „ulusalcı“, ya da „kızıl elmacı“ söylemlerin ardında yatan gerçek budur! Üretim araçlarının ve toprakların yarından çoğunun Devlete ait olduğu bir ülkede, Osmanlı'nın Devlet olma geleneğini de arkasına alan böyle bir ittifakı küçümsememek gerekir. Eski konumlarını kaybetmiş olsalar da bunlar tepeden inecedir, halâ bir gece ansızın gelebiliriz hayaliyle yaşamaktadırlar. Bunlar için „halk“ „cahil“, güdülmesi gereken bir sürüden-Reaya-başka birşey değildir. Herşeyin en iyisini, doğrusunu onlar bilir! Çünkü onlar „vatan, millet kurtarıcı“ soydandırlar!...

Seksen yıldır bu Devlet sınıfına karşı demokrasi mücadelesi veren halkın, Anadolu kapitalizminin güçlerinin mücadelesi hep inişli çıkışlı olmuştur. Demokrasi cephesi, ne zaman biraz güçlense, hemen ardından bir darbeyle karşılaşmış, iktidarı „Devletin asıl sahiplerine“ terketmek zorunda kalmıştır. Hep iki adım ileri bir adım geri giderek ilerlemek zorunda kalmıştır. Anadolu kapitalizminin güçleri birkaç sefer iktidara gelmiş olsalar da hiçbir zaman Devlete sahip olamamışlardır. Çünkü „Devlet“ kutsaldır ve Devletin asıl sahiplerine aittir! Öyle bir „kapitalist ülke“ düşününüz ki, ülkenin burjuvazisi Devletin sahibi olamıyor! Türkiye budur işte! Burjuvaziye rağmen Devleti eliyle yoktan bir “ulus” yaratan “kahramanlar” ülkesidir Türkiye!...

Ya „ilericiler“, „solcular“, „liberaler“ denilen diğer „demokrasi kahramanları“? Onların ne yaptıklarını mı merak ediyorsunuz? Onlar da bu oyuna-bu günaha ortak olmuşlardır. Ondan sonra da „bu halk bizi niye desteklemiyor“, „neden Türkiye’de sol güçlenemiyor“ diye yakınırlar!. Niye desteklesin ki halk sizi, siz „Devletsiniz“, Devlet sınıfının mütteliklerisiniz; hem de, Osmanlı’dan bu yana halka kan kusturmuş olan o „Devlet sınıfının“!

İnsanlar önlerindeki sorunlarla ilgilenirler, akşam eve götürecekleri ekmeğin kavgasıdır onların kavgası. Ve onlar bu kavgada kim nerede duruyor ona bakarlar. İki tane referans noktası vardır onların kafalarında. Birisi “Devlet sınıfı”nın durduğu noktadır, öteki de kendilerinin. Sen ne dersin de, eğer öbür tarafın bulunduğu yerde duruyorsan, ağzınla kuş tutsan bir işe yaramaz. Osmanlı’dan bu yana böyledir bu. Halkın kafasındaki pusula hiç şaşmaz! “Türkiye halkı, Türkiye seçmeni hep sağ’ı desteklemiş”! “Devlet sınıfının” “solcu” olduğu bir ülkede buna hiç şaşmamak lâzım!!

İşte tam bu noktada küreselleşme devrimi, Avrupa Birliği’yle bütünleşme süreci giriyor araya; ve “ulusalcılığını” “baticılığının” ayrılmaz bir parçası olarak gören Türkiye Devlet sınıfını suçüstü yakalıyor! Avrupa Birliği’yle bütünleşme sürecine karşı çıkmak zorunda kalmaları onların yüzündeki “çağdaşlık” “ilericilik” “baticılık” maskesini birden indiriveriyor! “Kral çıplak kalıyor”!¹²

Ama bu sürece hazırlıksız yakalanan sadece onlar mı! Daha düne kadar koruyucu dinci kabuklarının içinde Devlete karşı ayakta kalabilme mücadelesi veren Anadolu kapitalistleri de şaşırıyorlar bu işe! Ama onlar çabuk toparlanıyorlar! Gökte aradıkları ilâhi yardımı birden yerde, Avrupa Birliği’yle bütünleşme sürecinde bulunca kısa zamanda toparlanıyorlar! Eski “dinci” Anadolu burjuvalarını birden bire küreselleşmeci yapan, “dinci” motiflerle

¹² Kırk yıl önce, “Kral çıplaktır” deyince herkes şaşkın şaşkın bakıyordu bizlere! Çünkü, o zamanlar bu gerçeği görebilmek olağanüstü bir şeydi- bir tesadüftü belki de! Bir tek Kralın etrafındakiler durumu ciddiye aldılar ve hemen el ve ağız birliğiyle onun çıplak olmadığını-giyinik olduğunu “ispat” çabasına girdiler! Benim gibi aksini söyleyenlerin ise kafayı üşütmüş olması gerektiğine ikna ettiler seyircileri!...

yerel düzeyde burjuva demokratik devrim mücadelesi veren “Anadolu Kaplanlarını” küresel dış dinamikle birleştiren diyalektik budur işte! Başta Türkiye olmak üzere, gelişmekte olan bütün ülkeleri kasıp kavuran devrimci dalganın esası budur. Bugün bir değil iki kere devrimcidir bu ülkelerin burjuvaları! Birincisi, kendi ülkelerinde gerçekleşen demokratik devrimde taşıdıkları öncü rolden dolayı. İkincisi de küresel devrime katkılarından dolayı.

(Bu satırlar 2005 yılında kaleme alınmış. O zaman arkalarına aldıkları küresel demokratik devrim rüzgarını- küresel sermaye insiyatifini- bugün “üst akıl” olarak suçlamaya kalkanlar bindikleri dalı kesmeye çalıştıklarının ne zaman farkına varacaklar acaba!...)

Kapitalistler-küresel sermaye güçleri- elbette ki kendileri için demokrasi isteyerek ayağa kalkıyorlar. Yani, özel olarak halkı, işçileri düşündükleri, onlara acıdıkları için, ya da ideolojik nedenlerden dolayı değil! Ama işte tam bu noktada, onların çıkarlarıyla halkın-işçilerin çıkarları da kesişiyor zaten, ve demokrasi mücadelesi bütün halkın mücadelesi haline geliyor...

Üretici güçlerin gelişmesini engelleyen Devletçi işletme sisteminin yerine serbest rekabetçi bir işletme sisteminin geçmesi sadece kapitalistlerin işine yaramıyor, bundan çalışanlar da yararlanıyorlar. Kapitalist, azami kâr peşinde koştuğu için, özgürce üretim yaparak daha da zenginleşmek için istiyor demokrasiyi; Devletçi sistemin önüne çıkardığı engellere bu yüzden karşı çıkıyor. Ama bütün bunları gerçekleştirebilmesi için, işgücünü özgürce satabilen işçilere de ihtiyacı var onun. İşte kapitalist bunun için köylüyü işçi yaparak özgürleştiriyor. Evet özgürleştiriyor! „Bu da bağımlılığın başka bir biçimi“ olsa bile gene de özgürleştiriyor ! Çünkü üretici güçler böyle gelişir. İşçiler burjuvalara bağımlı hale gelmesinler diye köylülüğü mü savunacağız! „İlericilik“ bu mudur! Devlete bağlı kamu iktisadi teşebbüslerinde, bir kişinin yapacağı iş için torpille işe alınan beş kişinin çalıştığı bir düzeni savunmak mıdır „ilericilik“! „Hangi sistem altında gelişiyor üretici güçler“, belirleyici olan budur. İlerici, devrimci, demokrat olmanın ölçüsü bu soruya verilecek cevapla bağlantılıdır...

-Dün, tekelci kapitalizme-emperyalizme karşı bağımsızlık mücadelesi vermektir ilericilik; bugünse, „ulusal bağımsızlığı“ savunmak adına Devletçi, çağ dışı bir düzenin bekçiliğini yapanlara karşı durmaktır; küresel demokratik devrime karşı ulusal duvarların arkasına gizlenenlere karşı durabilmektir...

-Dün, sermaye yetersizliğine çare olarak bulunan „kamu iktisadi teşebbüslerini“ desteklemek belki ilericilikti, ama bugün ilericiliğin ölçüsü Devlet tekelliliğine karşı özelleştirmeleri desteklemektir!...

-Dün, yabancı sermayeye karşı çıkmak ilericilikti. Çünkü, kapitalizmin tekelci aşamasında-emperyalizm aşamasında sermaye ihracı sömürgeciliğin ayrılmaz parçasıydı. Sömürge ve yarı sömürge halklar bu „yabancı sermayeye“ karşı mücadele içinde geliştirmişlerdi kurtuluş savaşlarını. Bugünse tam tersine, „yerli-milli sermaye“ diye ulusal duvarların arkasına gizlenerek tekelleşen ve kendi halkını kendisine mecbur bırakan „ulusal-sermayeyi“ savunmaktır gericilik!...

Ey, küresel bir dünya sisteminin doğmakta olduğunu göremeyen eski ilericiler, kapitalizm bir dünya sistemi haline geldi artık! Sermaye küreselleşti. Sermayenin ulus'u kalmadı! Ulusalçı nutuklarla sizi uyutanlar, sizin „ulusal-

sermaye“ dedikleriniz, küresel rekabet mücadelesine girmek istemeyen, ulusal duvarların arkasına gizlenerek kendi tekel konumlarını muhafaza etmek isteyen yerli bezirgânlardır. Bugün, içinde yaşadığımız küreselleşme sürecinde, „kim ki bir taş üstüne bir taş koyuyor, niyeti, menşei, „ulusal kökeni“ ne olursa olsun hoş geldi sefa geldi“ ülkemize demeyi öğrenmeden artık ne devrimci olunabilir, ne de çağdaş. Çünkü, kendi ülkende üstüste konulan o taşlardır ki, hem yerel, hem de küresel düzeyde, üretici güçlerin gelişmesini ifade eden onlardır. Kapitalizmin kendini inkârı sürecinin köşe taşlarıdır onlar! Bu diyalektiği anlayamıyorsanız hiç olmazsa susun!...

KÜRESELLEŞME-ÜRETİCİ GÜÇLERİN GELİŞMESİ-SINIF MÜCADELESİ...

Peki hepsi bu kadar mı? Küreselleşme, sadece, sermayenin küresel bir akışkanlığa kavuşması olayı mıdır? Yani bir ülkeye sermaye girince, bu hemen burada üretici güçlerin gelişvereceği anlamına mı geliyor, “küresel demokratik devrim” sadece sermayenin tek yönlü akışından mı ibarettir!?

Sorunun cevabı, „üretici güçler“ derken bundan ne anladığımıza bağlıdır. Bütün bunları daha önce ayrıntılı olarak inceledik, ama konuyla ilişkisi içinde bir kere daha bazı noktaların altını çizelim.

Bir kapitalist için „üretici güç“ sermayedir. Bunun dışındaki bütün diğer unsurlar onun türevleridir. Koordinat sisteminin merkezi burjuvazi-sermaye olduğu zaman görünenlerin özeti budur. Burjuva dünya görüşünün çıkış noktası da budur.

Koordinat sisteminin merkezini işçi sınıfına doğru kaydırduğunuzda ise bunun tam tersi bir tablo çıkar ortaya.Bu durumda artık üreten yaratan sadece işçilerdir, çalışanlardır. Üretim araçları, teknik vb.bunlar yaratıcı emeğin ürünleridir. Sermaye, özel mülkiyetle birlikte, üretimin zorunlu bir faktörü değildir. Böyle olduğu için de, günü gelince işçiler özel mülkiyet düzenini ortadan kaldırarak sermayenin egemenliğine son vereceklerdir. Burjuvazinin egemen olduğu kapitalist toplumdan, işçi sınıfının egemen olduğu sosyalist topluma geçişin mantığı budur...

Gerçekte ise toplum, çevreden aldığı madde-enerjiyi-informasyonu (hammaddeyi) kendi içinde işleyerek kendini üreten-yaratan canlı bir sistemdir. Kapitalist toplum söz konusu olduğu zaman, sermaye, sistemin içindeki üretim ilişkisidir; yani çevreden alınan madde-enerjiyi-informasyonu değerlendirip işleyen, üretici güçler arasındaki ilişkidir. Madde-enerji-informasyon „hammadde“ olarak çevreden alınıyor, sistemin içinde bulunan ve „sermaye“ adı verilen kapitalist üretim ilişkileriyle birbirlerine bağlı üretici güçler tarafından değerlendirilip işleniyor, ürün haline getiriliyor. Olay bundan ibarettir. Peki nedir, ya da kimlerdir, bu kapitalist sistemin-toplumun içinde bulunan ve sermaye ya da kapitalist üretim ilişkisi dediğimiz bağ’la birbirine bağlı olan üretici güçler? İşverenler ve işçilerdir.

Bu “üretici güçler” nasıl mı üretiyorlar?...

Dışardan-çevreden alınan madde-enerjinin-informasyonun değerlendirilerek işlenmesi-ürün haline getirilmesi süreci iki aşamada gerçekleşir. Önce, ilk aşamada, üretilecek olan ürüne ilişkin bir üretim planı olmalıdır elde. Çünkü üretim bilişsel bir faaliyettir. Kim yapar, ya da yaptırır bu planı? Burjuvazi. Sistemin dominant unsuru olarak neyin üretileceğine „karar veren“ o dur. Sonra, ikinci aşamada, bu plan, gerçekleştirilmesi için motor sistem olarak işçilere-çalışanlara verilir. Kollektif bir yaratık olarak „ürün“ böyle ortaya çıkar...

Ürün bir çocuk gibidir. Babası işverense anası da işçi olan bir çocuk! Baba ve ana'dan gelen bilgilerden-DNA'lardan- oluşur çocuğu var eden bilgi. Bunların sentezidir. O halde, bir toplumun içindeki üretici güçler, genel olarak insanlardır. Özel olarak da, eğer sınıflı bir toplumdan bahsediyorsak, o toplumsal yapı içinde "karşıt" kutuplarda toplanmış olan insanlardır. Kapitalist toplumdan bahsettiğimize göre, bu toplumun üretici güçleri işçiler ve işverenlerdir. İşveren olmadan işçi olmaz ve tersi. Bu ikisi birden olmadan da toplum, kapitalist toplum olmaz. Üretim araçları, teknik vs bütün bunlar son tahlilde insanın uzuvlarının uzantılarıdır. İnsan, doğayla etkileşerek yeni bilgiler üretince, sonra, kayıt altına aldığı bu bilgileri tekrar yeni bilgiler üretmede kullanır. Üretim araçları işte bu süreç içinde üretilen bilgilerin maddi biçimleridir o kadar. Yani „araçlar“ üretmez, insanlar üretir. İnsanlar kendileri de bir ürün olan o araçları tekrar üretim faaliyetinde kullanırlar...

Şimdi, „küresel sermaye“, gelişmekte olan bir ülkeye girdi diyelim. Bu andan itibaren bu ülkede nelerin olacağını adım adım izlemek istiyoruz:

Sermaye niye geliyor o ülkeye? Azami kâr yasası gereğince mümkün olan en yüksek kazancı elde edebilmek için. Üretim faaliyetine ilişkin bütün hazırlıklar-yatırımlar yapılıyor, işçiler işe alınıyor ve üretim başlıyor. Üretim faaliyetinin başladığı bu ilk an'ın gerçekliğini bilişsel bilim terminolojisiyle „ilk durum“ olarak ifade ediyoruz. Daha başka bir deyişle bunu, o üretim birimine ilişkin üretici güçlerin ilk doğuş-oluşum hali-denge durumu-toplu sözleşme durumu olarak da ifade edebiliriz.

Süreç, üretim süreci başlıyor. Üretim faaliyeti kolektif bir faaliyettir. İşveren üretimin planını hazırlıyor, ya da hazırlatıyor, sonra da bunu gerçekleştirmeleri için işçilere veriyor, onlar da plana uygun bir şekilde ürünü gerçekleştiriyorlar olay budur...

Çocuk doğdu! Ama işveren, üretim araçlarının sahibi olduğu için, „bu benim“ diyerek en sonda oluşan bu çocuğa-yani ürüne tek başına sahip çıkmaya kalkar! Ve ürün, piyasada satılarak gerçekleşikten sonra, üretim maliyetleri çıkarılınca, geriye kalan kısım kâr adı altında işverenin cebine girer...

Ne oluyor bu durumda? İşçiler, aldıkları ücretle üretim faaliyeti esnasında harcadıkları enerjiyi yerine koyarak, ancak o "ilk durumlarını" muhafaza edebilirlerken, işverenler, elde ettikleri "artı değerle" bir „üst duruma“ geçmiş olurlar. Yani işverenler ilk durumdaki dengeyi ihlâl ederek bir „üst duruma“ geçerlerken, işçiler halâ o ilk durumda kalmış olurlar¹³. **İşte, kapitalizmin gelişme sürecinin iç dinamiği bu çelişkidir.** Neden mi? Çok açık! Kendileri bir üst duruma çıktıkları halde, azami kâr yasası gereğince „üretim maliyetlerini düşük tutmak için“, işçilerin halâ o ilk durumda kalmalarını, eski ücretle yetinmelerini isteyen işverenlere karşı işçiler mücadeleye başlarlar da ondan. Ve sonunda yeni bir „toplu sözleşme“ yapılır, işçiler de böylece bir üst basamağa çıkmış olurlar. **Kapitalizmin gelişme sürecinin diyalektiği budur.** Süreç bu şekilde basamak basamak çıkılarak gelişir.

Eğer işveren üretim araçlarının özel mülkiyetine „sahip“ olmasaydı aradaki bu çelişki de olmazdı. Çelişki olmayınca da artı değer olmazdı, kapitalizm olmazdı, kapitalizmin gelişmesi diye birşey de olmazdı tabi! Ya da eğer işçiler, artı değere el koyarak o ilk denge durumunu bozan işverene karşı mücadele etmeselerdi (veya köleler gibi, bir üretim aracı statüsünde olup da mücadele edemeselerdi) gene gelişme, ilerleme olmazdı. Çünkü bu durumda, işçilerin satınalma gücü hiç artmayacağından, ülke genelinde kapitalistlerin „sahip oldukları“ ürünlerin „satılarak gerçekleşmesi“ oranı da hiç değişmezdi ve

¹³ Bu konuyu burada mümkün olduğu kadar basite indirgeyerek anlatmaya çalışıyorum ama, gene de, için bilimsel yanını daha derinlemesine incelemek isteyenlere daha önceki çalışmalara [1,2,3,4] gözatmalarını öneririm.

bundan son tahlilde kapitalistler de zarar görürlerdi. İşçiler, ilk durumdaki dengeyi bozarak bir üst duruma geçen işverene karşı mücadele edip kendilerini de o üst basamağa taşıyarak, son tahlilde, kapitalistin de gelişmesine yardımcı olmaktadır.

İşte, üretici güçlerin-iç dinamiğin gelişme diyalektiği budur. Sınıf mücadelesi kapitalizmin gelişmesinin itici gücüdür... Bilgi üretimi sürecinin, üretilen bilgilerin tekrar üretim sürecine uygulanmasının diyalektiği de budur. Sürekli azami kâr peşinde koşan kapitalistler, daha iyi kalitede ve daha ucuza üretebilmek için daima yeni bilgilerin peşinde koşarlar. Bu, aynı zamanda, sınıf mücadelesinden kurtulmanın da tek yolu gibi görünür onlara! Birçok işçinin yapabildiği işi tek başına yapan yeni bir makine üretim maliyetini düşürmenin en kestirme, garantili yolu gibi görünür! Ama buna rağmen, aynı denge gene kurulur bir süre sonra! Çünkü o makineleri kullanacak olanlar da gene insanlardır! Böylece, üretimin giderekten daha az işçiyle, daha çok makineyle-robotla yapıldığı bir süreç başlar. İşte kapitalizmi kendini inkâra götüren süreç de budur zaten.

Şimdi geliyoruz bu sürecin, yani üretici güçlerin gelişmesi sürecinin küreselleşmeyle olan ilişkisine. Soru şudur: Sermayenin küreselleşmesiyle üretici güçlerin küresel düzeyde gelişmesi arasındaki bağlantı nedir?

Bugün Almanya'da (ve bütün diğer gelişmiş ülkelerde) çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve daha yüksek ücretlere sahip olmak isteyen işçilere işverenlerin verdiği cevap şu oluyor: „Oturun oturduğunuz yerde, biraz daha ileri giderseniz fabrikayı kapatır giderim. Sökerim makineleri, götürür işçilerin daha az ücret talep ettikleri, üretim maliyetlerinin daha düşük olduğu bir ülkeye kurarım. Örneğin Polonya'ya giderim. Daha olmadı Türkiye'ye giderim. O da mı olmuyor Çin'e, Hindistan'a giderim“! Bitti! Gerçekten de olay burada bitiyor! Ulusal düzeyde üretim sürecinin ayrılmaz parçası olan işveren veya işçilerden bir taraf olayı bu şekilde „çeker giderim“ diye koyabildiği an orada olay biter! Nitekim de öyle oluyor. Sendikalar sesini kesiyor, işçilerin sesi soluğu çıkmaz hale geliyor ve kuzu kuzu, daha az ücretle, daha uzun süre çalışmak için işlerinin başına dönüyorlar! Arada bir, „işverenlerden daha çok vergi alınarak, bunlarla yeni işyerlerinin açılmasını, işsizliğe çare bulunmasını“ savunanlar da çıkıyor, ama bunları da takan yok! Cevap hazır çünkü: „İşverenlerin küresel rekabette ayakta kalabilmeleri için onlardan böyle bir şeyi talep edemeyiz“. Ulus devlet, hem sermaye tarafından terkedilmiş olmanın burukluğu içinde (hatta ihanete uğradığını bile düşünüyor zaman zaman), hem de daha fazla ileri gidemiyor ona karşı, çünkü halâ ona muhtaç!

Ama sadece gelişmiş ülkelerde mi böyle bu, örneğin bir Türkiye'de de benzeri şeyler söyleniyor çalışanlara! „Çin'e, Hindistan'a bakın“ deniyor, „işçiler orda ayda yüz elli dolara çalışırken siz burda dört yüz dolar alıyorsunuz da halâ memnun değilsiniz, susun yoksa fabrikayı kapatır gideriz“ deniyor! Ve işçilerin de boynu bükülüyor, „buna da şükür“ diyerek seslerini kısıyorlar.

Evet, sınıf mücadelesi kapitalizmin gelişmesinin itici gücüdür, iç dinamiğin motorudur; ama bunun da ön koşulu, işçi ve işverenlerin birlikte var oldukları sistem gerçekliğidir. Eğer ulusal düzeyde, işçi ve işveren arasındaki bağ her an kopabilir duruma gelmişse, yani taraflar kendi varlıklarını artık bu bağlaşım içinde görmek zorunda değilseler, orada ne sınıf mücadelesi olur, ne de birşey! İşte bugün durum aynen budur. Peki ne demek oluyor bütün bunlar?

Bugün artık, bir ülkeyi tek başına, sadece ulusal düzeyde ele alarak, o ülkedeki üretici güçlerin gelişmesi hakkında bir yargıya varamayız...

Bugün, dünyanın herhangi bir ülkesinde üretici güçlerin gelişmesini belirleyen esas unsur o ülkenin küresel-toplumsal bileşik kaplar içindeki yeridir. Yani belirleyici olan artık sadece „iç dinamik“ değil, küresel „dış dinamiktir“de! Ama buradan hemen, iç dinamiğin artık önemini kaybettiği sonucu çıkarılmamalıdır! Evet, bugün bir ülkenin kaderini belirleyen esas faktör onun küresel bileşik kaplar içindeki yeridir, ama bu sadece madalyonun bir yüzü, görünen yüzü oluyor. Bir de görünmeyen yan var tabii. Örneğin, neden Afrika değil de Çin, ya da Hindistan sorusunun cevabı da bununla ilgili! Evet, neden Afrika değil de Çin-Hindistan önce geliyor? Yani bugün küresel sermaye neden ağırlıklı olarak Afrika'ya akıyor da Çin'e gidiyor? Neden Afrika değil de Çin küresel bileşik kaplarda suyun aktığı-su seviyesinin yükseldiği taraf haline geldi? İşte bu sorunun cevabı „iç dinamik“le-tarihsel gelişme süreciyle ilgili. Yani öyle rasgele oluşmuyor küresel bileşik kaplar. Hangi ülkenin daha önce bileşik kaplara dahil olacağı bir raslantı değil. Ve bu anlamda ele alınırsa iç dinamik gene ön plana çıkıyor, iç dinamiğin belirleyici yanı ağır basıyor; ve son tahlilde dış dinamiğin iç dinamikle bütünleşerek birlikte etkide buldukları sonucuna varıyoruz...

Bugün, küreselleşme sürecinin itici gücü olan, onu daha da genişletip yaygınlaştıracak olan, ama sadece bu kadar da değil, küresel düzeydeki bütün diğer gelişmeleri de birinci derecede etkileyecek olan en önemli faktör, küresel bileşik kaplarda su seviyesinin en hızlı yükseldiği yerlerdeki sınıf mücadelesidir. Daha açık olmak gerekirse, önümüzdeki dönemde Avrupa'nın gelişmiş ülkelerindeki, veya Afrikanın henüz el değmemiş, yani henüz küresel bileşik kaplara dahil olmayan ülkelerindeki gelişmeleri birinci derecede etkileyecek en önemli faktör Çin ve Hindistan gibi küresel sermayenin gözdesi olan ülkelerdeki sınıf mücadeleleri olacaktır! Bu sonuca nasıl mı varıyoruz: Bugün ancak Çin ve Hindistan gibi, küresel bileşik kaplarda su seviyesinin en hızlı yükseldiği ülkelerde gelişecek sınıf mücadeleleridir ki, biryandan buralarda çalışan insanların yaşam seviyelerinin yükselmesine katkıda bulunurken, diğer yandan da, buna bağlı olarak, sermaye için buraları eskisi kadar „çekici“ olmaktan çıkaracak, onu yeni, „daha çekici“ yerler aramaya mecbur edecektir. Niye Çin'e gidiyor bugün sermaye? Herşeyden önce, yetişmiş işgücü maliyeti düşük buralarda ve bir de tabii büyük bir pazar potansiyeli var buraların. Kitlelerin satın alma güçleri geliştikçe bu pazar da gelişecek, bunun hesabı yapılıyor. Ama yarın insanların gözü iyice açılır da „üretim maliyetleri“ yükselmeye başlarsa, o zaman sermaye açısından şu anki çekiciliği de azalacak buraların. Ve işte ancak o zaman sermaye kendisine yeni Çin'ler aramaya başlayacak.

Geleceğin potansiyel Çin'i ise Afrika'dır hiç şüphesiz. Dış dinamik, küresel bileşik kapların verimli suyu, kaçınılmaz olarak, Afrika ovalarını da basan bir sel gibi oralara doğru da akmaya başlayacak, buraları da bileşik kaplara bağlayacaktır!...

Küresel serbest rekabetçi kapitalist işletme sistemi, dış dinamik olarak el attığı her ülkede benzer bir işletme sisteminin oluşmasını zorunlu kılıyor. Küreselleşme sürecini devrimci bir süreç haline dönüştüren onun bu özelliğidir zaten. Çünkü, eski Devletçi-ulusalcı işletme sistemi değişirken, onu ayakta tutan yapı da değişmek zorunda kalıyor bu arada. Dış dinamik hem yeni bir iç dinamiğin oluşmasının koşullarını hazırlamış oluyor, hem de onun gelişmesini hızlandırıyor. İşte, küreselleşme sürecinin, küresel bileşik kaplar teorisinin, üretici güçlerin küresel düzeyde gelişmesinin diyalektiği budur...

GELİŞMİŞ KAPİTALİST ÜLKELER-BU ARADA AB DE- NE YAPACAK?...

Bu gelişme, bütün ülkeleri içine alıpta küresel bileşik kaplardaki suyun seviyesi eşitleninceye kadar bu şekilde devam edecektir. Bunun başka hiç yolu yoktur! İleri gelişmiş kapitalist ülkelerin ulus-devlet yöneticileri ne yaparlarsa yapsınlar artık „ekonomik durgunluğa“, „işsizliğe“ eski dünya paradigmaları içinde kalarak çare bulmaları mümkün değildir. Küresel bileşik kaplarda akan suyun yönünü tersine çevirmeleri mümkün değildir. Peki o zaman „ne olacak bu gelişmiş ülkelerin- bu arada tabi AB'nin de- hali“?

Tamam, küreselleşme süreci bambaşka koşullar yarattı. Sermaye ile ulus devlet arasındaki bağlar çözülüyor ve bu da sermayenin ana vatanlarında büyük sıkıntılara neden oluyor. Gelişmiş ülkelerin ulus devletleri çaresiz ve kızgın!... Eski dünya dengeleri içinde belirli bir yaşam çizgisi tutturmuş, yeni sürece ayak uydurmakta güçlük çeken bazı halk kesimleri de bu koroya dahil, yani onlar da rahatsız. Bunlar bir süre, nasıl olsa düzelir, sorunlar geçicidir diyerekten kaybolan eski güzel günleri hayal ederek teselli bulmaya çalışıyorlardı; ama sonra baktılar ki olmuyor, her geçen gün eski paradigma biraz daha yara alıyor, bu sefer sesleri daha yüksek çıkmaya başladı; eskiyi geri getirmek için küreselleşme karşıtı-ulus devletçi sloganlarla sokağa inmeye, siyasete soyunmaya başladılar... Küreselleşme sürecine karşı gelişmiş ülkelerin ulus devlet reaksiyonlarıyla bazı halk kesimlerinin eskiyi geri getirmeye yönelik gerici özelemleri bütünleşmeye başladılar...

Gelişmiş ülkelerin-bu arada AB ülkelerinin de- gelişmekte olan ülkelerdeki sınıf mücadelelerini, buralardaki demokratikleşme hareketlerini desteklemelerinin, bir süre, buralarda gelişen küresel demokratik devrim rüzgarlarıyla örtüştüğünü görüyoruz!... Küresel demokratik devrim dinamikleri, gelişmekte olan ülkelerdeki eski Devletçi kabukların kırılmasını, geniş halk kitlelerinin işgücü olarak özgürleşerek daha aktif hale gelmesini, bu anlamda demokratikleşmeyi destekliyorlardı (bütün bunları en belirgin şekilde 2002 den sonra AK Parti hareketiyle birlikte Türkiye'de gelişen demokratik devrim sürecinde gördük, yaşadık).

Evet, bu süreci başlangıçta Batı'lı gelişmiş ülkeler de desteklediler; ama onların amacı küresel sermayenininkinden biraz farklı idi!... Küresel sermaye, demokratikleşmenin eski Devletçi kabukları kırarak kendisi için daha elverişli koşullar yaratacağını düşündüğü için desteklerken, gelişmiş ülke ulus devlet politikaları, buralarda sınıf mücadelesi gelişirse demokratik taleplerin yanı sıra insanların ekonomik talepleri de artar ve bu da buraları, üretim maliyetleri-bu arada işgücü maliyeti de- düşük olduğu için tercih eden küresel sermaye için daha az çekici hale getirir diye düşünüyorlardı!... Ama sonra baktılar ki olmuyor, bu sefer tuttular sadece barışçı sınıf mücadelelerini, demokratikleşme taleplerini değil, sırf buraları çekici halden çıkarmak için huzuru bozucu bütün diğer hareketleri de -el altından da olsa- desteklemeye başladılar...

Sonuç mu? Bunu gene en belirgin şekilde Türkiye'de görüyoruz. Bir yanda gelişmiş ülkeler, onların yukarıda altını çizmeye çalıştığımız provokatif politikaları, diğer yanda ise, bunlara kafa tutmaya çalışırken hemen ulus devlet kabuklarının içine çekilerek bunların provokasyonlarına gelen gelişmekte olan ülke ulus devletçileri... Bu arada da tabi huzuru kaçarak gidecek başka yer aramaya başlayan küresel sermaye!...

İşte Türkiye'deki bütün o Batı karşıtlığının, “üst akıl” mucitliğinin, bunların arkasına gizlenen ulus devletçi yönelişin mantığı budur!... Tabi burada rol oynayan sadece gelişmiş ülkelerin gelişmeyi engellemek için yaptıkları provokatif girişimler değildir! Bununla birlikte, azıcık biti kanlanan gelişmekte olan ülke burjuvalarının efelenmeleri de burada büyük rol oynuyor. Bunlar zaten potansiyel olarak geçmişten gelen bir ezilmişliğin, buna bağlı bir aşağılık kompleksinin izlerini de taşıdıkları için en ufak bir

dürtüklemede biz ne imişiz de farkında değilmişiz mantığıyla kolayca tezgaha gelebiliyorlar. Neye sahip olduklarının farkında olmadıkları için gelişmemiş egolarının etki alanı içinde kolayca savrulabiliyorlar!...

Peki bütün bunların anlamı ne, hem gelişmiş ülkelerin, hem de gelişmekte olan ülkelerin ulus devletlerini kurtarmaya yeterli midir bu türden 20.yy kalıntısı ayak oyunları? Düşmanımın düşmanı dostumdur diyerekten ulus devlet eksenli ittifak politikalarıyla 21.yy da hangi sorun çözüme kavuşturulabilir... Ama bunu düşünen yok ki can çıkmayınca huy da çıkmazmış hesabı ulus devlet ruhu gücü yettiği müddetçe etkinliğini sürdürmeye devam edecektir...

Peki çözüm? Nereye varacak bu gidişin sonu, bütün bunlar çözüm müdür?...

Görünen odur ki, gelişmiş ülkelerin yapabileceği, yapmaları gereken iki şey var:

-Birincisi; dış politikada, dünyanın neresinde olursa olsun, zora ve şiddete başvurmeyen demokrasi, insan hakları, BARIŞ yönündeki hareketleri desteklerken, iç politikada da 21.yy paradigmalarına uygun, insanlara daha çok insiyatif tanıyan adem-i merkezietçi yeniden yapılanmalara gitmek!...

-İkincisi; bütün vergi yasalarını, yatırım politikalarını vb. değiştirerek, bilim ve eğitime, araştırma ve geliştirmeye daha çok yatırım yapmak, daha çok robotun üretim sürecine sokulması yönünde çaba sarfetmek, enerji ihtiyacını yenilenebilir enerjiden karşılayarak enerjiyi giderekten ücretsiz hale getirmek...

Önce birinciyi görelim:

Her zamankinden daha çok demokrasi, insan hakları ve BARIŞ savunuculuğu yapmak dedik; ama bitmedi, bütün bunların yanı sıra gelişmiş ülkelerin dikkat etmeleri gereken bir diğer nokta daha var ki, bu da çok önemli: **HİÇBİR ŞEKİLDE ÜLKELERİN İÇ İŞLERİNE KARIŞMAMAK!...** (Bu satırlar 2005'te yayınlanan metinde yoktu! Aslında her zaman için geçerli olan bu ilkenin şimdi tekrar altını çizmemin nedeni, Irak'a "demokrasi getirmek" için Irak'ın işgaliyle başlayan sürecin Libya'ya ve Suriye'ye de sıçrayarak hala sürüp giden trajik sonuçlarıdır...)

Neden daha çok demokrasi, insan hakları ve barış savunuculuğu? Çünkü, gelişmiş ülkelerin yapabilecekleri tek şey budur da ondan! Daha çok demokrasi ve insan hakları demek, gelişmekte olan ülkelerde insanların gözlerinin daha çok açılması demektir! Bu ise, kaçınılmaz olarak onların ekonomik taleplerine de yansıtacak, ücretlerin ve satın alma gücünün artmasına, dolayısıyla da pazarın genişlemesine yol açacaktır. Gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelerdeki sınıf mücadelelerini desteklemelerinin ikinci nedeni ise, ironik bir şekilde, rekabete dayalı bir tür motivasyonla ilişkilidir. Buralarda çalışanların ekonomik ve demokratik talepleri artacak ki, buraların küresel sermaye için eski çekiciliği kaybolsun, hatta mümkünse sermaye tekrar eski anavatanlarına geri dönsün!!...

Ancak burada altı çizilmesi gereken nokta, demokrasi, insan hakları ve barış savunuculuğu gibi meşru taleplerin, hiçbir şekilde ülkelerin iç işlerine müdahale gerekçesi yapılmaması, bunların hiçbir şekilde zor ve şiddet kullanmanın gerekçesi olarak kabul edilmemesi, bu yönde atılacak adımların desteklenmemesidir... Çünkü, gelişme ilerleme, evet küresel dış dinamiklerle bütünleşme içinde, ama son tahlilde ancak iç dinamikler aracılığıyla gerçekleştirilebilir... Bir ülkeye hiçbir şekilde zora dayanarak dışardan yapılacak müdahalelerle-ya da içerde zora-şiddete dayanarak gelişen hareketleri dışardan destekleyerek- demokrasi getirilemez. İşte Irak, işte Libya, işte Suriye!!..

Amerika “demokrasi getireceğiz” diyerekten Irak’ı işgal etti de ne oldu? İngiltere ve Fransa AB ülkelerinin desteğini de arkalarına alarak “diktatör Kaddafi’yi düşüreceğiz” diyerek Libya’yı bombaladılar da ne oldu?... Amerika, “hadi durma, ben de arkadayım” diyerek Türkiye’yi Suriye’nin-Esed’in- üstüne sürdü de ne oldu? Buralarda gelişen demokratik halk devriminin güçleri “arkamızda nasıl olsa Batılı ülkeler ve Türkiye var” diyerekten kendi öz güçlerinin dışına çıkarak, işi silahlı mücadele boyutuna yükselttiler de ne oldu?..

Türkiye bu türden provokasyonlara karşı başlangıçta ne güzel direniyor, “ülkelerin iç işlerine karışmama” ilkesini savunuyordu; ama sonra, “buralar eski Osmanlı mülkü, aman devrim kaçıyor” diyerekten o da ipin ucunu kaçırdı!!... Şimdi diyorlar ki, “e, ne yapsaydık, diktatör Esed’in eline mi terketseydik muhalefeti”?... Son derece sakat bir mantık! Birincisi, sen niye başka bir ülkenin iç meselesinden kendini sorumlu hissediyorsun?... Ne zaman ki sen buraları eski Osmanlı mülkü falan olarak görmeye başladın, Osmanlı’ya sahip çıkma, hatta onu diriltme mantığıyla buralarda olup bitenleri kendi iç meselen olarak görmeye başladın, o an iş bitmiş oluyor zaten!... Sen bu şekilde düşünerek hareket etmesen, o muhalefet de muhtemelen “arkamda nasıl olsa Batılılar ve Türkiye var” diye düşünerek işi iç savaşa kadar götürmeye kalkışmayacaktı!... Ama sen tutar da işi, “iki ay sonra Şamda birlikte namaz kılacağız” havasına sokarak insanlara gaz vermeye kalkarsan olacak olandan sen de sorumlu hale gelirsin!... Bu nedenle, bugün Suriye’de olup bitenlerde herkesin sorumluluğu vardır... Batılıların da Türkiye’yi yönetenlerin de!..

Sonuç mu?... Sonuç ortada işte... iç savaş, yıkım ve milyonlarca göçmen!...

Şimdi de tutmuşlar göçmenleri kendi ülkelerine almamak için bin dereden su getirmeye çalışıyorlar!!... Bugün bütün Avrupa ülkelerinde yükselme eğilimi gösteren “göçmen ve yabancı düşmanlığının” en önemli dayanağı bu değil midir!... Peki ama kim sebep oldu bu işe?... Irak’ı, Libya’yı, Suriye’yi kim patlattı?... Gelişmiş ülkelerin ulus devletçi anlayışları değil mi? Sonra da tutmuşlar, “zaten derdimiz başımızdan aşkın bir de göçmenlere bakamayız” diyerekten “yabancı düşmanlığına” dayalı çağ dışı bir milliyetçiliği hortlatmaya çalışıyorlar!... Alın işte İngiltere’yi?... Niye çıktı İngiltere AB’den?... Alın bütün diğer AB ülkelerini, tir tir titriyorlar Türkiye kapıları açacakta göçmen akışı hızlanacak diye?... Ve de bundan AB’yi, onun politikalarını sorumlu tutuyorlar!!...

Tekrar ediyorum, bu işin bir tek yolu vardır: **KİMSENİN İÇ İŞLERİNE KARIŞMADAN** insanların vicdanlarına hitab ederek “yumuşak gücü” öne çıkarıp kayıtsız şartsız **BARIŞ** ve demokrasiyi savunacaksınız!... Kazan-kazan dan başka çözüm yolu yoktur!

Tamam, bu kadar haltı yediniz, milyonlarca insanı sokaklara döktünüz bari aklınızı başınıza toplayın da artık bundan sonrasını düşünün! Öyle, “Türkiye göçmenleri içerde tutsun da biz de yardım edelimle” falan olmaz bu iş! Ne yapacak Türkiye, zaten iki milyonun üstünde göçmen var şu anda. On milyardan fazla harcama yapılmış bu iş

için, daha fazla ne yapabilir ki?... Aman “Türkiye göçmenleri üstümüze salmasın” falan diye ağlaşacağınıza bu işi kökünden çözmek için çaba sarfedin!...

Bu noktada bütün gelişmiş ülkelere- bu arada Avrupa Birliği ülkelerine de-düşen çok önemli bir görev var: DERHAL, AMA DERHAL ŞU SÜRİYE İÇ SAVAŞINI DURDURMAK İÇİN SEFERBER OLUN!... Lamı cimi yok! Bütün ağırlığınızı koyun ve barışın gelmesi için ne gerekiyorsa yapın!...

Ama sadece gelişmiş ülke yöneticileri mi, buralardaki sivil toplum örgütleri de sorumludur varılan sonuçtan... Hani nerde o “barış mitingleri”, nerde o “barış hareketleri”?... Seksenleri hatırlıyorum da, arkasına Sovyetleri almış “solcu” sivil toplum güçleri Avrupa’nın her yanında nükleer silahlara karşı barış hareketleri düzenliyorlardı (biz de ordan oraya koşturup duruyorduk tabi!...) Niye şimdi seferber olmuyor bu insanlar? Suriye’de olup bitenler daha mı az vahim?...

Sen bunları yapma, sonra da tut, “yabancı düşmanlığı- göçmen düşmanlığı” üzerine siyaset oluşturmaya çalışan “sağcı-milliyetçi” fosillerin peşinden koşarak, işi gücü bırakıp Türkiye’yle Erdoğan’la falan uğraşarak güya buralardan “sol” siyaset üretmeye çalış!... Adamlar sıradan insanlar üzerinde “solculardan” daha etkili oluyorlar! “Göçmenler gelmesin, gelince zaten kıt olan kaynaklarımızı onlarla paylaşmak zorunda kalıyoruz” diyorlar bitiyor!... O insanlar neden kendi ülkelerini bırakıpta ta buralara kadar gelmek zorunda kalıyorlar bunları düşünen yok!

Barışı savunmadan, iç savaş kışkırtıcılarına karşı sivil insiyatifler oluşturmadan sadece kör bir Erdoğan düşmanlığına odaklanarak bu yöndeki gelişmeleri engellemek mümkün müdür?...

İngiltere ayrıldı, acaba öteki ülkeler de ayrılır da AB sona erer mi diye düşünen AB yöneticilerine sesleniyorum; ve de, şu AB parçalansın da artık ortada bize demokrasi dersi verecek kimse kalamasın diye AB düşmanlığı yapanlara sesleniyorum: Şimdi, hemen şimdi yapacağınız tek bir iş var, kolları sıvayın ve barış için, iç savaşların sona ermesi için bütün gücünüzü ortaya koyun!... Ve de bütün insanlara bir daha kaba kuvvete-zora başvurmayacağınıza, kimsenin iç işlerine karışmayacağınıza, hiçbir ideolojinin peşinden gitmeyeceğinize dair söz verin!...

Bakın, sanki Libya, Suriye, Irak yetmedi gibi şimdi de dilinize bir Erdoğan tutmuşsunuz gidiyor. Erdoğan’a kızdığınız için de Türkiye’ye karşı el altından PKK’yı destekliyorsunuz!! Diyelim ki bu yolla Erdoğan’ı da devirdiniz ne olacak?... Yarın Türkiye’de de iç savaş patlak veripte şu ankinin on misli, yüz misli bir göçmen akını ortaya çıkarsa ne yapacaksınız? Bunların hepsini Avrupa sınırında kurşuna mı dizeceksiniz??... Herkes aklını başına toplasın, 21.YY da güç kullanmanın tek biçimi artık “yumuşak güçtür”!... Erdoğan’sa onun da hesabını ancak Türkiye halkı kendi özgür iradesiyle görecektir. Bütün o silahlarınızı falan bunların hepsini artık çöp tenekesine atacaksınız başka yolu yok! Bakın, bu sözler sadece gelişmiş ülkelere değil ha, etine buduna bakmadan, ayrıntı yok içmeye hesabı uçak gemisi yapmaya çalışan bizimkilere de dokunuyor bu sözün ucu!... Ulus devletçiliğin gelişmiş de gelişmekte olanı da bir ve aynı şeydir. Bunlar süreci 20.yy kulvarlarına taşıyarak burada birbirlerini üreterek varoluyorlar... 21.yy da bilgi üretmek için uçak gemisine ihtiyacı olduğunu düşünenlerin yeri ancak tımarhane olabilir!!...

Evet, yapılması gereken iş laf değil bilgi üretir hale gelmektir!...

Peki, neden eğitime, bilimsel araştırmalara daha çok ağırlık vermek, vergi yasalarını vb. değiştirerek üretim faaliyetinde daha çok robotun kullanılmasını teşvik etmek,

enerji alanında ağırlığı yenilenebilir enerji üretimi alanına kaydırmak zorundadır gelişmiş ülkeler?

Bugün artık, bileşik kaplarda suyun akışını geriye çevirmenin mümkün olmadığı apaçık ortada duruyor. Yani gelişmiş ülke yöneticileri ne yapsalar, ne etseler üretim maliyetlerini geliştirmekte olan ülkelerdeki düzeye indiremezler. Bu alanda onlarla rekabet edemezler. Bu durumda, rekabet mücadelesinde geride kalmamak için gelişmiş ülkelerin yapabileceği tek bir şey kalıyor geriye, bir yandan enerji maliyetini düşürürken bir yandan da üretim faaliyetinde daha çok robotun kullanılmasını teşvik etmek... Çünkü, ayda birkaç yüz dolara çalışan bir işçiyle ancak bir robot rekabet edebilir! Evet, üretim sürecine daha çok robotun girmesi de „işsizliğe“ çare olmayacaktır, hatta onu daha da arttıracaktır; ama bu durumda en azından işsizleri doyuracak daha fazla gelir kaynağına sahip olacaktır toplum. Eğitime, bilimsel araştırmalara ağırlık vererek, bu alanlara daha çok yatırım yapmak tek çıkış yoludur.

Ama bitmedi, şunu hiç kimse unutmasın, 21.yy'ın en güçlü instansı artık ne devlettir, ne de şu ya da bu sosyal sınıf; 21.yy'ın kahramanı, sınırsız bilgiye sahip olma yolunda önu açılmış bulunan özgür bireydir...

O halde, “gelişmiş” olsun, “gelişmekte olan” olsun, bütün ülkelerin-bu arada tabi AB'nin de- bu gerçeği dikkate alarak hayatın her alanında bireyi, özgür bireylerden oluşan sivil toplum insiyatiflerini öne çıkaran adem-i merkezîyetçi bir yeniden yapılanmaya gitmeleri gerekiyor... Ulus devlet paradigmasının-insiyatifinin alternatifi, gücünü devletten değil, sahip oldukları bilgiden alan özgür bireyler ve devlet dışında örgütlenen sivil toplum örgütleridir... Düşünün, bir ABD Irak'ı işgal etmeden önce, bir AB Libya'yı bombalamadan önce, ya da, Türkiye dahil bunların hepsi Suriye'de silahlı mücadeleyi destekleme kararı almadan önce ne yapmak gerektiğini bu türden sivil toplum insiyatiflerine sorsalardı, konu bu zeminde, ulus devletçi provokasyonlara başvurulmadan tartışılırdı sonuç bugünkü gibi mi olurdu?... Sen, Suriye ile 15 milyar dolara ulaşan bir ticaret hacmine ulaşmışsın, sonra da tutup bunu bir yana bırakarak, güya demokrasi için mücadele verdiğini iddia eden silahlı muhalefeti desteklemeye kalkıyorsun!... Silahla, şiddetle bir ülkeye ne demokrasi getirilebilir ne birşey!... Eğer koşuya 21.yy kulvarlarında kalarak devam edilecekse bu gerçeği kavramadan başka hiçbirşey kavranılamaz!...